

10/2007

Työvoimatoimistojen tuottavuus vuonna 2006

Mika Tuomaala

TM analyyseja

Työvoimatoimistojen tuottavuus vuonna 2006

Mika Tuomaala

Työministeriö
Analyysiyksikkö
2007

ISBN 978-952-490-184-0
ISSN 1797-0687

Työministeriö
Ministry of Labour
Eteläesplanadi 4, 00130 Helsinki, Finland
Email: etunimi.sukunimi@mol.fi

Helsinki, joulukuu 2007

TUOMAALA MIKA: TUOVOIMATOIMISTOJEN TUOTTAVUUS VUONNA 2006

Tiivistelmä: Analyysissa tarkastellaan työvoimatoimistojen tuottavuutta ja kuormitusta vuodelta 2006. Tuottavuustarkastelu tehdään kahdesta eri näkökulmasta käsin: ulkoinen tuottavuus ja sisäinen tuottavuus. Kuormitusta mitataan myös kahdesta näkökulmasta: toteutunut kuormitus ja potentiaalinen kuormitus.

Analyyseissa keskeisenä teemana ovat asiakkaiden tarpeet: työllistyminen, työvoiman saanti, työmarkkina- valmiuksien parantuminen, työmarkkinainformaation saanti ja työttömyyden aikaisen toimeentulon turvan saanti.

Keskeiseksi työvoimatoimistojen tuottavuuden ulottuvuudeksi analyysissa nostetaan ulkoinen tuottavuus eli sellaisten palvelusuoritteiden aikaansaaminen, joilla täytetään asiakkaiden tarpeita.

Tulosten mukaan ulkoinen tuottavuus vaihtelee työvoimatoimistoittain suuresti. Parhaiden työvoimatoimistojen henkilöstö tuottaa nelinkertaisesti heikompiin työvoimatoimistoihin nähden. Sisäistä tuottavuutta parantamalla päästään todennäköisesti parempiin ulkoisen tuottavuuden tuloksiin. Kuormitustekijät eli asiakasvirrat tai asiakaspohtja eivät analyysin mukaan näytä olevan yhteydessä ulkoiseen tuottavuuteen.

Analyysissa ei ole tarkemmin lähdetty selvittämään syitä tuottavuuksien eroille. Tulokset viittaavat kuitenkin siihen, että korkeaan tuottavuuteen on vaikea päästä suurilla työmarkkina-alueilla. Myös aivan pienillä työmarkkina-alueilla toimivissa työvoimatoimistoissa suhteellinen tuottavuus on usein ollut selvästi muita työvoimatoimistoja alhaisempaa.

Avainsanat: tuottavuus, ulkoinen tuottavuus, sisäinen tuottavuus, kuormitus, potentiaalinen kuormitus

Abstract: This paper analyses the productivity and workload of the local PES offices in 2006. The productivity analysis has two points of view: external and internal productivity. Workload issues are also discussed from two points of view: actual and potential workload.

The main idea in the analysis are the needs of the customers: job-finding, availability of workforce, improvement of labour market competences, acquiring labour market information and unemployment security benefits.

The central dimension in the productivity analysis is external productivity, which means those outcomes serving the customer needs.

According to the analysis outcome the external productivity varies heavily between employment offices. The personnel of the best offices produces four times as much as the worst employment offices. It is very likely that improving the internal productivity, also the outcome in terms of external productivity becomes better. Workload factors like customer flows or stocks do not seem to be connected with external productivity.

This analysis does not cover the sources of productivity differentials in detail. However, the outcome indicates that it is difficult to reach high productivity in PES offices covering large labour market regions. Also, the PES offices in very small labour market regions have often remarkably lower productivity than other PES offices in relative terms.

Key words: productivity, external productivity, internal productivity, workload, potential workload

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	1
2. TUOTTAVUUS TULOKSELLISUUDEN NÄKÖKULMASTA	2
2.1 Tuottavuus -käsite	2
2.2 Tuottavuuden ja kuormituksen ero	3
3. TYÖHALLINNOSSA TOTEUTETUN TUOTOSMITTAUKSEN ARVIOINTIA.....	5
3.1 Käytettyjen tuotosindikaattoreiden tarkastelua tuotosten lopullisuuden mukaan.....	6
3.2 Käytettyjen tuotosindikaattoreiden tarkastelua yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta	7
4. TUOTOSMITTAUS ASIAKASLÄHTÖISESSÄ PALVELUSSA	11
4.1 Tuottavuusmittaukseen uusi asiakastarpeisiin pohjautuva viitekehikko	11
4.2 Tuotosindikaattorien tyypittely	12
4.3 Panosmuuttajat.....	14
4.4 Tuotos- ja panosmuuttajien painotuksesta.....	14
5. TYÖVOIMATOIMISTOJEN ASIAKKAAT JA TUOTTAVUUS	15
5.1 Työvoimatoimistojen ulkoinen tuottavuus	15
5.2 Työvoimatoimistojen sisäinen tuottavuus.....	16
5.3 Työvoimatoimistojen toteutunut kuormitus.....	17
5.4 Työvoimatoimistojen potentiaalinen kuormitus	18
6. TUOTTAVUUDEN JA KUORMITUKSEN YHTEYDET TOISIINSA	19
6.1 Ulkoisen tuottavuuden ja sisäisen tuottavuuden yhteys toisiinsa	19
6.2 Ulkoisen tuottavuuden ja toteutuneen kuormituksen yhteys toisiinsa.....	20
6.3 Ulkoisen tuottavuuden ja potentiaalisen kuormituksen yhteys toisiinsa	22
6.4 Sisäisen tuottavuuden, toteutuneen kuormituksen ja potentiaalisen kuormituksen keskinäiset yhteydet.....	23
7. JOHTOPÄÄTÖKSET.....	24
LÄHTEET.....	26
LIITTEET	27

1. JOHDANTO

Tässä analyysissä tarkastellaan työvoimatoimiston toimintaa lähinnä tuottavuuden näkökulmasta. Tarkasteluissa pyritään kuitenkin lähestymään myös toiminnan vaikuttavuutta. Tavoitteena tutkimuksessa on ollut löytää sellaisia tuottavuuden ja tehokkuuden arviointitapoja, jotka olisivat määrittelyiltään selkeitä ja jotka olisivat johdonmukaisia tiettyihin vaikutuksiin pyrittäessä.

Tuottavuus on tärkeä osa tuloksellisuuden kokonaisuudessa. Hyvä tuottavuus ei kuitenkaan aina takaa hyvää toiminnan vaikuttavuutta. Toiminnan tulee myös olla tehokasta, eli sen tulee suuntautua asioihin, joilla saavutetaan vaikuttavuudelle asetettuja tavoitteita. Tässä analyysissä esitellään erilaisia tuottavuuden arviointitapoja ja etsitään uusia indikaattoreita.

Työhallinnossa työvoimatoimistojen tuottavuus- tai tehokkuustarkasteluja on tehty pitkään. Tarkastelut ovat olleet erillisselvityksen tyyppisiä, systemaattista toimintayksiköiden välistä tuottavuus- tai tehokkuustarkastelua ei ole tehty. Analyysissä käytetyt indikaattorit ovat vaihdelleet suuresti. Tämä on osoitus aihepiirin problemaattisuudesta. Vakiintuneita ja laajalti hyväksytyjä tuottavuuden tai tehokkuuden tarkastelutapoja on ollut vaikea löytää.

Tuottavuusseuranta toimintayksiköittäin auttaa resurssien tehokassa käytössä. Hyvien käytäntöjen esille nostaminen on eräs tuottavuuden kehittämisen väline. Tässä analyysissä tuotetaan työvoimatoimistoista useita ”rankinglistoja”. Tilastojen avulla ei aina pysty selvittämään, miksi joku työvoimatoimisto nousee muita paremmaksi esim. tehokkuudeltaan. Benchmarking –toiminnan ei tulisi jäädä rankinglistoihin, vaan tästä kehittämistoiminta voisi alkaa: hyvien ja heikkojen toimintayksiköiden toimintaan tulisi paneutua tarkemmin.

Palvelujen kehittämisessä asiakkaiden todelliset tarpeet ovat ydinasia. Tässä analyysissä pyritään nostamaan asiakaslähtöisyys vahvasti esille. Pääasia palvelutoiminnassa on asiakkaiden tarpeiden tyydyttäminen ja nämä asiakastarpeet tulisi ottaa huomioon myös toiminnan tuottavuutta tai tehokkuutta arvioitaessa.

Analyysissä käytettävänä aineistona on työministeriön analyysiyksikössä koottu laaja tilastoaineisto työvoimatoimistoista. Tämä aineisto pohjautuu työhallinnon tietojärjestelmän tietoihin. Aineistossa on lukuisia työmarkkinoihin, toimintaan, toiminnan resurssointiin ja palvelujen laatuun liittyviä tietoja.

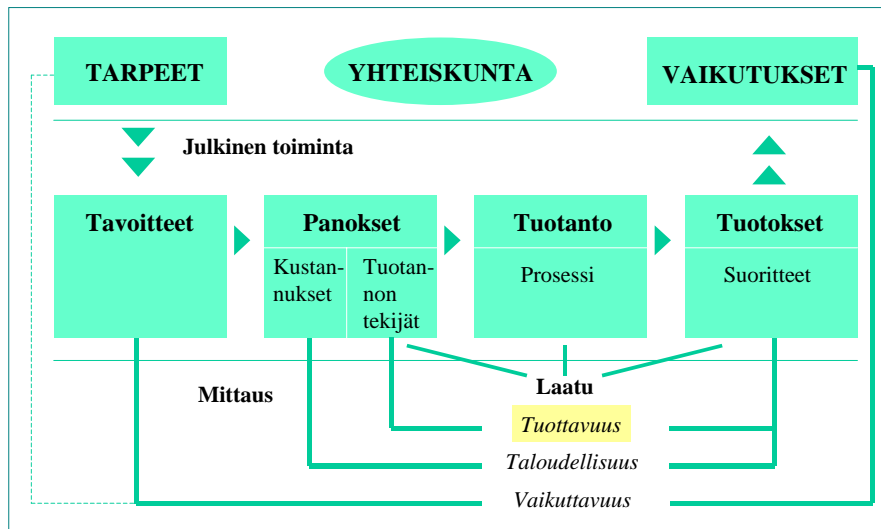
Työvoimatoimistojen toiminta-aluetta tarkastelukohteena voidaan pitää ongelmallisena siksi, että alueet eivät mene aina yksiin esimerkiksi seutukuntien kanssa. Mikäli työvoimatoimistojen toiminta-alueet olisivat yhtenevämpiä seutukuntien kanssa voisi työvoimatoimistojen toimintaa arvioida paljon laajemmin käyttäen hyväksi mm. tilastokeskuksen tuottaman seutukuntaista väestö- ja työmarkkinatietoa.

Paikallistasolla tapahtuva palvelutoiminta ammatinvalinnanohjauksen osalta ei tapahdu aivan samoilla toiminta-alueilla kuin työvoimatoimiston toiminta. Ammatinvalinnanohjauksen toiminta-alue muodostuu usein useamman työvoimatoimiston toiminta-alueesta. Tämän vuoksi ammatinvalinnanohjauksen toiminnan tehokkuutta ei tässä analyysissä ole arvioitu.

2. TUOTTAVUUS TULOSELLEISUUDEN NÄKÖKULMASTA

Tuottavuus on eräs tuloksellisuuden osa. Tuloksellisuutta voidaan tarkastella myös toiminnan laadun, taloudellisuuden ja vaikuttavuuden kannalta. Tuloksekkaaseen toimintaan kuuluu se, että toiminnalla saadaan aikaan haluttuja vaikutuksia.

KUVIO 1. Tuloksellisuuden näkökulmat (Tulosohjauksen terävöittäminen, 37)

2.1 Tuottavuus -käsite

Tuottavuus kertoo, miten tehokasta tuotteiden ja palvelujen tuotanto on. Se on tuotannon määrän suhde käytettyihin panoksiin. Tuottavuus voidaan ilmaista fyysisinä tai taloudellisina yksikköinä. Tuottavuutta voidaan tarkastella hieman erilaisista näkökulmista käsin kuten esimerkiksi työn tuottavuuden osalta. Tällöin tuottavuutta mitataan työntekijän tuotannon arvon tai määrän suhteena käytettyihin työtunteihin.

Työhallinnossa tuottavuutta on viime vuosien ajan mitattu toimintalohkoittain ja eri toimintalohkojen tuottavuudelle on asetettu tavoitteet. Toimintalohkot ovat olleet: asiakkuuden kirjaaminen ja ylläpito, työnvälitys ja informaatio, yksilölliset palvelut, aktiivinen työvoimapolitiikka ja passiivinen työvoimapolitiikka. Systemaattista tuottavuusseurantaan toimintayksiköiden osalta työhallinnossa ei ole tehty.

Tuottavuusmittauksia voidaan tehdä usealla eri tavalla. Ongelmana tuottavuusmittauksissa on relevanttien panos- ja erityisesti tuotosmuuttujien valinta ja muuttujien painotus.

Tulosprismassa tuotokset on määritelty suoritteiksi ja julkishyödykkeiksi. Suoritteet taas voivat olla joko tuotteita tai palveluja. Suorite –käsite on ongelmallinen, koska sillä voidaan käytännössä kuvata myös tekemistä. Tuotoksia pitäisi tarkastella asiakkaalle tuotetun hyödyn kautta (Etelälahti, 39).

Suorituskyvyn tarkastelu voidaan jakaa kahteen pääalueeseen: ulkoinen ja sisäinen suorituskyky. Kun tarkastellaan toimintaa sisältä käsin ja keskitytään tarkastelukohteen osien suorituskykyyn, on kyseessä sisäisen suorituskyvyn analyysi. Tarkasteltaessa puolestaan toimintaa ”ulkoa päin”, on kyseessä ulkoisen suorituskyvyn analysointi. Ulkoinen suorituskyky kuvaa selkeästi tarkastelukohteen kykyä suoriutua ”itsensä ulkopuolella” eli ympäröivässä yhteiskunnassa. (Rantanen, 2-3)

Perinteisesti tuottavuutta on tarkasteltu nimenomaan sisäisen suorituskyvyn osalta. Tuotosten mittausta onkin usein kritisoitu sen perusteella, että tavoitteena tulisi tuotoksen mittaamisen sijasta olla toiminnan vaikutusten mittaaminen. (Heikkinen, 22) Täten tuotosindikaattorien määrittämisessä tulisi taustalla olla asiakkaalle tuotetut hyödyt ja suoriutuminen yhteiskunnassa.

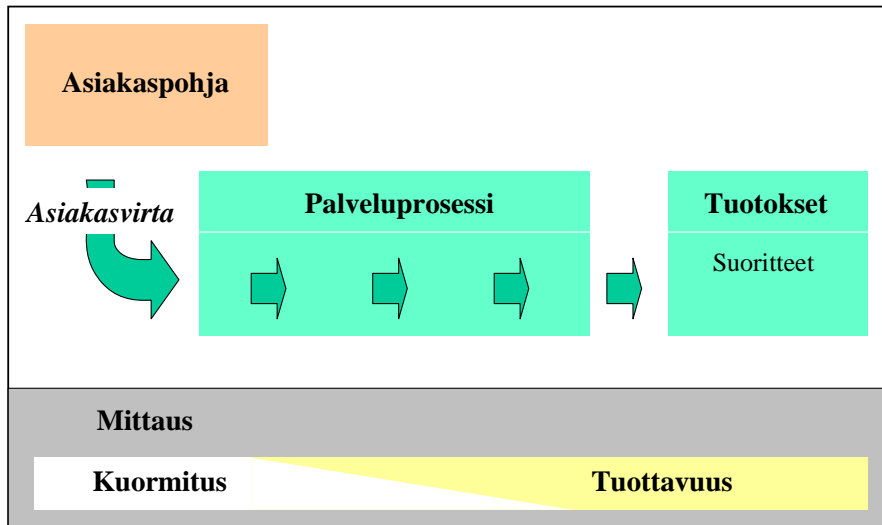
2.2 Tuottavuuden ja kuormituksen ero

Joskus palveluprosessia ja siihen liittyviä resursseja on arvioitu myös palveluprosessiin virtaavan asiakasmäärän perusteella. Työhallinnossa asiakaspohjan perusteella on tehty ns. kuormituslaskelmia. Näiden laskelmien perusteella on arvioitu mm. eri alueiden/yksikköjen resurssitarpeita.

Tuottavuuden ja kuormituksen tarkasteluissa näkökulmat poikkeavat toisistaan. Tuottavuudessa tarkastellaan erityisesti palveluprosessin jälkeisiä aikaansaannoksia suhteessa panoksiin. Kuormitustarkasteluissa tarkastellaan palveluprosessin alkupäätä: virtaa palveluprosessiin tai mahdollisesti jopa potentiaalista asiakaspohjaa.

Rajanveto tuottavuus- ja kuormitussuoritteisiin ei kuitenkaan ole aina helppoa, varsinkin jos tarkastellaan palveluprosessin aikaista toimintaa. Asiakkaat saattavat esimerkiksi olla kuormitusluonteisina asioina palveluprosessissa pitkään (esimerkiksi vaikeasti työllistyvät). Joitakin palveluprosessin tuotoksia saattaa syntyä jo prosessin alkuvaiheessa (esimerkiksi työttömyyskorvauksen saantiin liittyvä työvoimapolitiittinen lausunto), vaikka kokonaisuutena työllistymisen tähtäävä palveluprosessi on kesken.

KUVIO 2. Tuottavuus- ja kuormitusmittauksen kohdentuminen

Tässä analyysissä tuottavuutta tarkastellaan kahdesta eri näkökulmasta käsin: **ulkoinen tuottavuus ja sisäinen tuottavuus**. Ulkoista tuottavuutta syntyy asiakkaiden lopullisten tarpeiden tyydyttämisen kautta. Sisäisellä tuottavuudella tarkoitetaan tässä tutkimuksessa sellaista hallinnonalan toimintaa, joka vain välillisesti liittyy asiakkaiden tarpeisiin.

Myös kuormitusta tarkastellaan kahdesta eri näkökulmasta: **toteutunut kuormitus ja potentiaalinen kuormitus**. Toteutunut kuormitus määräytyy tarkasteluaikana palveluihin virranneiden asiakkaiden pohjalta. Potentiaalinen kuormitus määräytyy toiminta-alueen väestön, työvoiman tms. perusteella.

3. TYÖHALLINNOSSA TOTEUTETUN TUOTOSMITTAUKSEN ARVIOINTIA

Tuottavuustarkastelua tehdään tuotantoprosessin panosten ja prosessin tuotosten välillä. Koska tuotanto- tai palveluprosessilla voidaan ymmärtää olevan monenlaisia panoksia ja monenlaisia tuotoksia, on syytä edelleen analysoida, minkälaisiin asioihin tuottavuusmittausta voisi kohdentaa.

Työvoimapalvelujen keskeisiä suoritteita on pohdittu mm. työministeriön ohjaus- ja tavoiteryhmässä. Ryhmä on keväällä 2007 määritellyt keskeiset työvoimapalvelut ja niille suoriteindikaattorit. Nämä ovat:

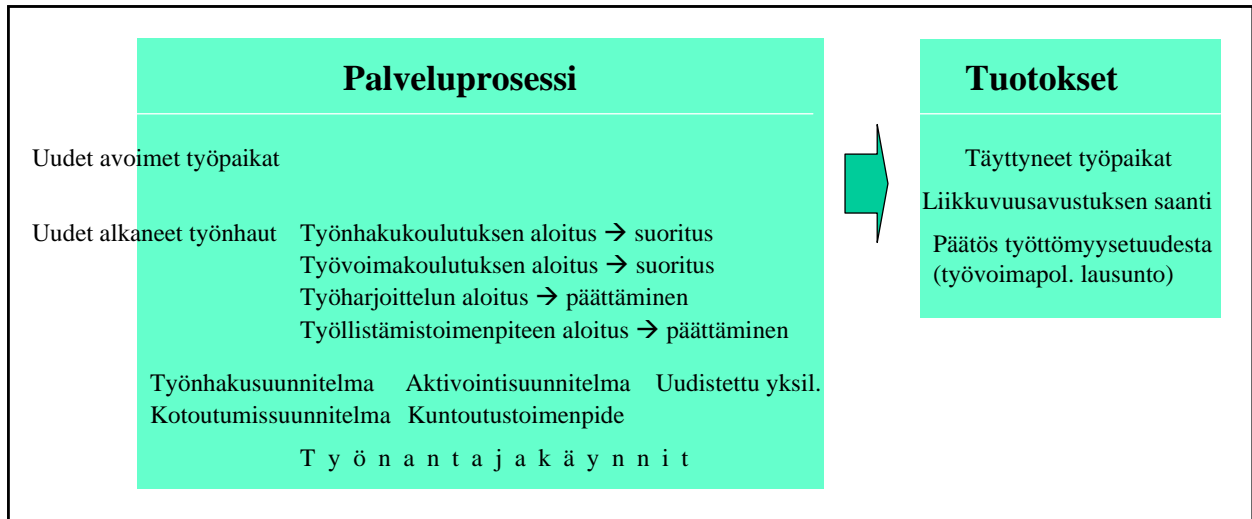
TAULUKKO 1. Keskeiset työvoimapalvelut

Palvelu	Suoriteindikaattorit	Seuranta
Asiakkuuden kirjaaminen ja ylläpito	Uudet alkaneet työnhaut Uudet avoimet työpaikat	Työhallinnon tilasto THV 1 Työhallinnon tilasto KK 2
Työnvälitys ja informaatio	Täyttyneet työpaikat Työnantajakäynnit Tietopalveluasiakkaat	Työhallinnon tilasto ATV 1 Ura Tiepa
Yksilölliset palvelut	AmmatINVALINNANOHJAUKSEN PÄÄTTYNEET OHJAUKSET AmmatINVALINNANOHJAUKSEN PÄIVYSTYSASIAKKAAT AmmatINVALINNAN VERKOSTOYHTEISTYÖ Liikkuvuusavustusten saajat Työnhakusuunnitelmat Aktivointisuunnitelmat Uudistetut yksilöidyt työnhakusuunnitelmat Työnhakukoulutuksen aloittaneet Kuntoutustoimenpiteet Kotoutumissuunnitelmat	Avo-tilasto Avo-tilasto Avo-tilasto Työhallinnon tilasto LAV 1 Työhallinnon tilasto THS 7Y Työhallinnon tilasto THS 7Y Työhallinnon tilasto THS 7Y Työhallinnon tilasto THK 1 Työhallinnon tilasto ATV 1 Työhallinnon tilasto KTS 1
Aktiivinen työvoimapolitiikka	Työvoimakoulutuksen aloittaneet (esr pl.) Tukityöllistämistoimenpiteet Työmarkkinatoimenpiteet Projektissa aloittaneet	Työhallinnon tilasto TKV 1F Työhallinnon tilasto TSV 4A Työhallinnon tilasto TSV 4E 1 Esra
Passiivinen työvoimapolitiikka	Työvoimapolitiittiset lausunnot Palkkaturvahakemukset	Työhallinnon tilasto TLV 1 Erillisseuranta

3.1 Käytettyjen tuotosindikaattoreiden tarkastelua tuotosten lopullisuuden mukaan

Jos taulukossa 1 esitettyjä suoritteita arvioidaan asiakkaalle tuotetun hyödyn kautta, voidaan vain osa näistä suoritteista mieltää ulkoisiksi tuotoksiksi. Suuri osa suoritteista kuvaa enemmänkin tuotantoprosessia tai sisäisiä suoritteita. Tuottavuustarkasteluun on otettu mukaan myös kuormitustarkasteluun kuuluvia asioita.

KUVIO 3. Keskeiset työvoimapalvelut palveluprosessin tuotoksina

Varsinaisiksi tuotoksiksi keskeisistä työvoimapalveluista voidaan mieltää työpaikkojen täytöt, liikkuvuusavustuksen saanti ja työttömyysetuuden saantiin liittyvä työvoimapolitiittinen lausunto. Vastaavasti etäämpänä tuotoksiksi ymmärrettävistä asioista ovat uusien avoimien työpaikkojen virta ja uudet alkaneet työnhaut.

Lopullisten tuotosten lista on varsin lyhyt ja siinä onkin selviä puutteita. Keskeisimmät puutteet liittyvät palveluprosessin asiakkaiden työllistymisiin tai heidän työmarkkina-avalmiuksiensa parantamiseen liittyviin palvelusuoritteisiin. Aktiivitoimenpiteet ovat välisuoritteita, joiden avulla pyritään työllistymiseen tai työmarkkina-avalmiuksien parantamiseen. Myös suunnitelmat ovat välisuoritteita, lopullisena tuotoksena voidaan pitää vasta työllistymisiä tai muita henkilöiden työmarkkina-asemaan liittyviä parantumisia.

Työnantajakäynnit poikkeavat luonteeltaan muista palveluprosessin asioista. Työnantajakäyntien funktiona on mm. lisätä työnantajien tietämystä työvoimatoimistojen palveluista ja mahdollisesti löytää työpaikoilla ilmenevää työvoiman piilotarvetta. Työnantajakäynneillä pyritään siis lisäämään työvoimatoimistojen markkinaosuutta työvoiman rekrytoinnissa ja lisäämään avointen työpaikkojen virtaa työvoimatoimistoihin.

3.2 Käytettyjen tuotosindikaattoreiden tarkastelua yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta

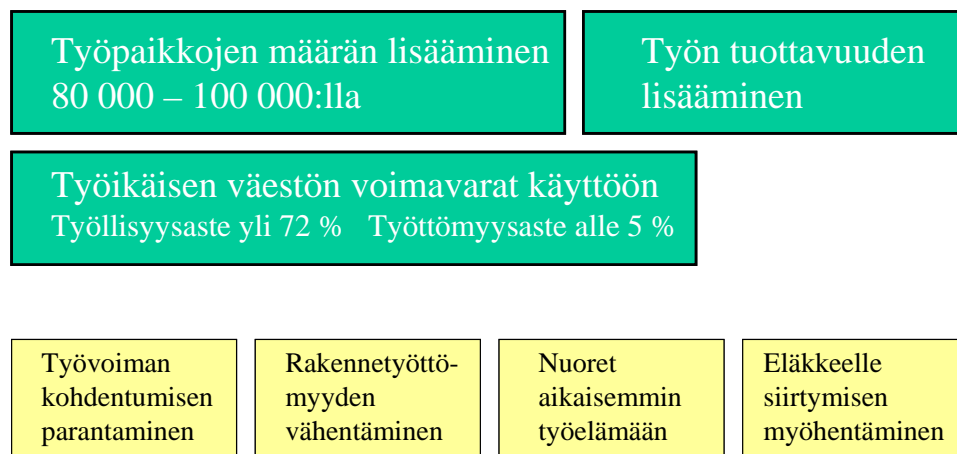
Kuten kuvassa 1 esitetään, pyritään tuotoksilla aikaansaamaan vaikutuksia yhteiskunnassa. Vaikuttavuuden tarkastelu on vielä moniulotteisempaa kuin tuottavuuden tarkastelu. Usein haluttuihin vaikutuksiin vaaditaan usean eri toimijatahon panosta ja muutokset toiminnan vaikuttavuudessa saattavat näkyä viiveellä.

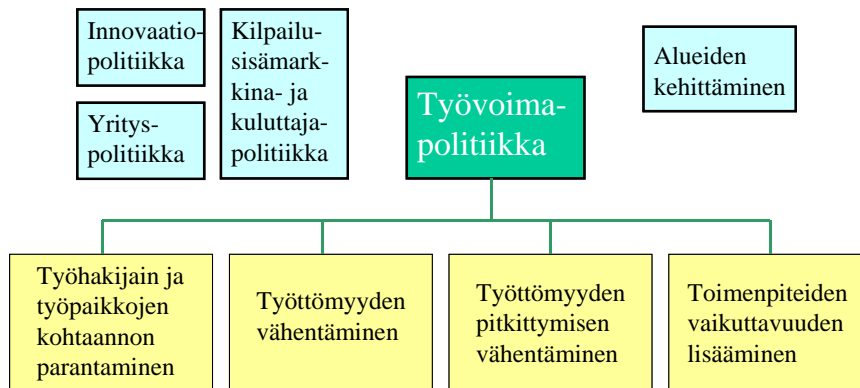
Mikäli vaikuttavuutta lähestytään yhteiskunnallisten tarpeiden pohjalta, voidaan työvoimapolitiikan vaikuttavuustarkastelun lähtökohdaksi ottaa hallituksen talousstrategian työvoimapolitiittiset tavoitteet ja hallitusohjelmassa mainitut työvoima- ja elinkeinopoliittiset tavoitteet.

Hallitusohjelman tavoitteilla voidaan katsoa olevan hierarkkinen rakenne. Hallitusohjelman kärkitavoitteina ovat työpaikkojen määrän lisääminen, työn tuottavuuden lisääminen sekä työllisyysasteen lisääminen ja työttömyysasteen vähentäminen. Näiden kärkitavoitteiden saavuttamiseen työhallinnon toimilla on vain osittainen vaikutus. Kärkitavoiteasioihin vaikuttaa myös mm. tehtävät talouspoliittiset ratkaisut.

Hallitusohjelman kärkitavoitteiden alla on hieman toiminnallisempia vaikuttavuustavoitteita. Työvoimapolitiikan osalta näitä ovat: työvoiman kohdentumisen parantaminen, työttömyyden vähentäminen, rakennetyöttömyyden vähentäminen, pitkittyneen työttömyyden vähentäminen, toimenpiteiden vaikuttavuuden parantaminen ja työurien pidentäminen.

KUVIO 4. Hallituksen talousstrategian työvoimapolitiittiset tavoitteet

KUVIO 5. Hallituksen työvoimapolitiittiset tavoitteet

Hallituksen talousstrategiassa on lisäksi mainittu konkreettisimpina tavoitteina työvoiman ammatillisen ja alueellisen liikkuvuuden edistäminen sekä työttömien koulutuksen, tukityöllistämisen ja työnvälityksen tehostaminen.

Hallitusohjelmassa toiminnallisempia tavoitteita työvoimapolitiikan osalta ovat vielä: työhönsoitusten lisääminen, työnvälityksen asiakaslähtöisyyden parantaminen, sähköisten palvelujen kehittäminen, kuntouttavan työtoiminnan sisällön kehittäminen, edellytysten luominen matalan kynnyksen työllistämiseksi, nopea reagointi rakennemuutoksiin, sosiaalisten yritysten lainsäädännön tarkistaminen, määrärahojen parempi kohdentaminen, koulutuksen räätälöinti ja yhteishankintakoulutuksen lisääminen.

Hallitusohjelman kullakin kärkitavoitteella on indikaattori (työllisten määrä, työllisyysaste ja työttömyysaste), jota Tilastokeskus seuraa säännöllisesti. Työvoimatoimistotason tietoa ei edellä mainituista hallitusohjelman kärkitavoitteista saa. Muiden työvoima- ja elinkeinopolitiittisten tavoitteiden osalta työvoimatoimistotason indikaattoreita on sen sijaan löydettävissä.

TAULUKKO 2. Hallitusohjelman tavoitteiden seurantaindikaattori työvoimatoimistotasolla

Tavoite	Indikaattori
Kohtaanto-ongelmien vähentäminen	Raportoitujen ongelmapaikkojen määrä Työpaikkojen avoinnaolon kesto
Työurien pidentäminen	ei soveliaista tstatason indikaattoria
Toimenpiteiden vaikuttavuuden parantaminen	Toimenpiteen jälkeinen työllistyminen
Pitkittyneen työttömyyden estäminen	Virta 3 / 6 / 12 kk:n työttömyyteen
Rakennetyöttömyyden vähentäminen	Vaikeasti työllistyvien määrä
Työttömien määrän vähentäminen	Työttömät työministeriön tilastojen mukaan

Koska usealle hallitusohjelmassa mainitulle ”vaikuttavuus”-tavoitteelle on löydettävissä indikaattori, jota voi seurata työvoimatoimistotasolla, voidaan tuotosindikaattoreita tarkastella suhteessa näihin ”vaikuttavuus”-indikaattoreihin. Sellaiset tuotokset, joilla on vahva yhteys vaikuttavuuksiin

Liikkuvuusavustusten määrien muutoksella ei näytä olevan vaikutusta esimerkiksi rekrytointiongelmien kokemisiin. Näiden asioiden keskinäisen suhteen tarkastelua hankaloittaa se, että tarkastelualueella myönnetyt liikkuvuusavustukset liittyvät toisen tarkastelualan työmarkkinatilanteeseen.

Muutokset työvoimakoulutuksen ja tukityön aloittaneiden määrissä korreloivat jonkin verran toimenpiteen jälkeen työhön sijoittuneiden muutoksen kanssa; toimenpiteen aloittaneiden määrän suureneminen on merkinnyt usein myös toimenpiteen jälkeen työhön sijoittuneiden määrän suhteellisesti suurempaa kasvua. Em. asioiden korrelaatio ei ole yllätys. Selitys asialle saattaa liittyä alueen työmarkkinoihin ja työvoiman kysynnän muutoksiin.

Yllättävä havainto on sitä vastoin se, että muutos työvoimakoulutuksen aloittaneiden määrässä korreloi tilastollisesti jonkin verran vaikeasti työllistyvien määrän muutoksen kanssa. Näyttää siltä, että työvoimakoulutuksen keinoin on lähdetty korjaamaan rakenteellisen työttömyyden ongelmaa.

Muutokset työvoimapolitiittisten lausuntojen ja työnhakusuunnitelmien määrissä liittyvät, kuten olettaa saattaakin muutoksiin työttömien virrassa, työttömien määrissä ja vaikeasti työllistyvien määrissä. Vahvimmat positiiviset korrelaatiot lausuntojen ja suunnitelmien määrien muutoksilla ovat vaikeasti työllistyvien määrien muutoksiin.

Muutokset pitkittyneessä työttömyydessä eivät näytä olevan yhteydessä analyysissa mukana olevien tuottavuusmuuttujien kanssa. Esimerkiksi työnhakusuunnitelmilla ei siten näyttäisi olevan vaikutusta työttömyyden lyhenemiseen.

Johtopäätöksenä työhallinnossa viime aikoina tehdystä tuottavuusmittauksesta voidaan sanoa, että tuottavuusmittareiden määrittely ei ole ollut johdonmukaista. Tuottavuutta on mitattu hyvin eri tyyppisillä indikaattoreilla, joilla on ollut vain vähäisiä kytkentöjä yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Vaikka tuottavuusmittauksessa on pyritty kattavuuteen, on tuottavuustarkastelussa asiakkaiden todellisia tarpeita ajatellen selkeitä puutteita. Esimerkiksi asiakkaiden työllistymisiin tai heidän työmarkkinavalmiuksiensa parantumisiin liittyviä palvelusuoritteita ei laskelmissa ole.

4. TUOTOSMITTAUS ASIAKASLÄHTÖISESSÄ PALVELUSSA

4.1 Tuottavuusmittaukseen uusi asiakastarpeisiin pohjautuva viitekehikko

Asiakaslähtöisyyden kehittäminen ja toiminnan tehostaminen on edelleen suuri haaste työhallinnon toiminnassa. Uudessa hallitusohjelmassakin on asia otettu esille. Siinä mainitaan mm. eräänä tavoitteena työnvälityksen asiakaslähtöisyyden parantaminen. Tässä analyysissä toimintaa ei ole arvioitu palvelutuotteiden tai palvelulinjojen tai näiden taustalla olevien asiakasryhmien pohjalta (vrt. taulukko 1), vaan toimintaa arvioidaan suoraan konkreettisten asiakastarpeiden pohjalta. Asiakastarpeet on rajattu koskemaan työllistymiseen tai työvoiman saantiin liittyviä tavoitteita.

Syyt, miksi asiakkaat tulevat työhallinnon palvelujen piiriin, ovat karkeasti ajateltuna seuraavat:

- 1) Asiakas (tässä tapauksessa työnantaja) etsii työntekijää tai asiakas (tässä tapauksessa työnhakija) etsii työtä
- 2) Asiakas kokee työmarkkinavalmiutensa puutteellisiksi ja hän haluaa parantaa näitä valmiuksiaan
- 3) Asiakas haluaa tietoja työmarkkinoista tai hän haluaa tietää omista työmarkkinavalmiuksistaan
- 4) Asiakas tarvitsee työttömyyden aikaista tukea tai muita avustuksia.

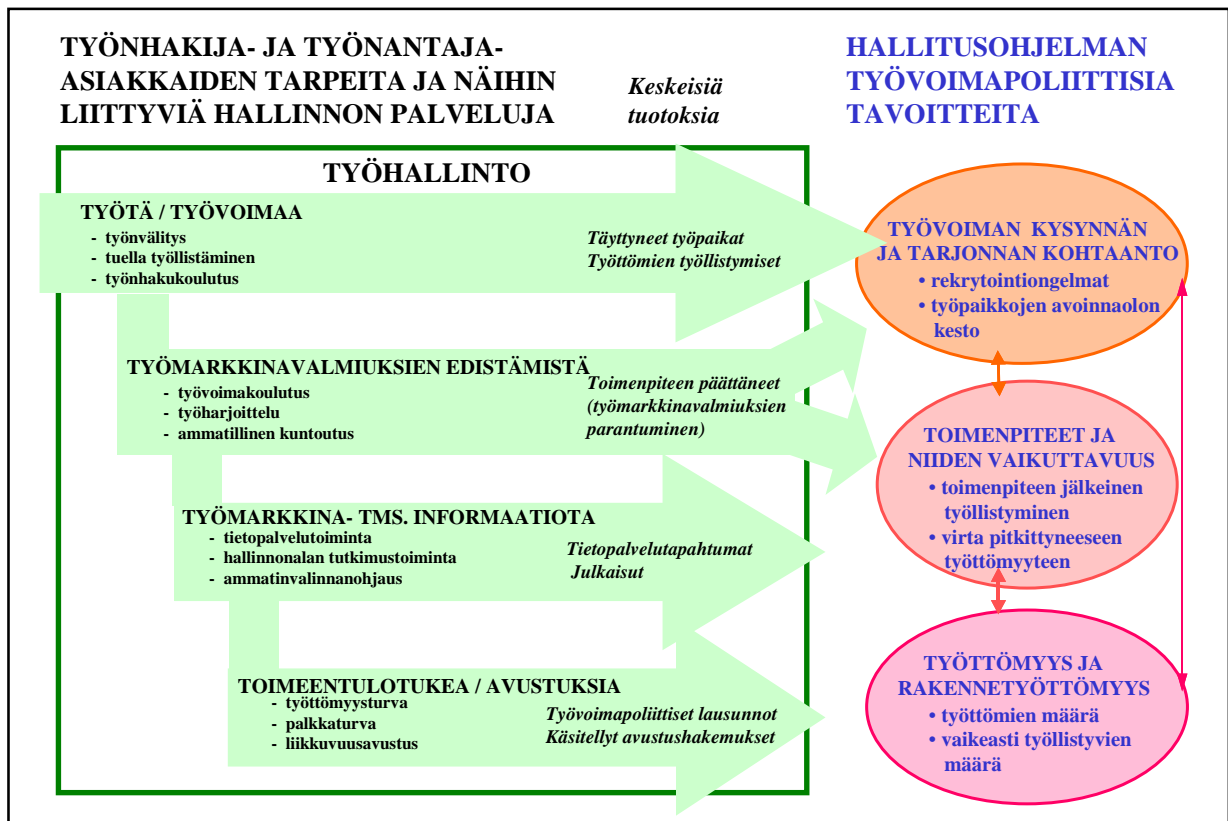
Palveluprosessin keskeiset tuotokset kytkeytyvät kiinteästi edellä mainittuihin asiakastarpeisiin:

- 1) Työnantaja- tai työnhakija-asiakas on saanut työvoimaa tai työtä
- 2) Asiakkaan työmarkkinavalmiuksia on edistetty työvoimapolitiittisen toimenpiteen avulla
- 3) Asiakas on saanut tietoa työmarkkinoista tai omista työmarkkinavalmiuksistaan
- 4) Asiakasta on palveltu tukeen tai avustukseen liittyvässä asiassa, niin että tuen tai avustuksen saannin edellytykset tältä osin ovat olemassa.

Työnhakijoiden tai työnantajien tarpeiden lisäksi tarkasteluun voidaan ottaa mukaan ns. yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Asiakkaiden palveluprosessien tulee tuottaa sellaisia palveluja, joilla saadaan mm. edistettyä työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa, parannettua toimenpiteiden vaikuttavuutta ja vähennettyä työttömyyttä ja rakennetyöttömyyttä.

Prosessisuoritteiden, tuotosten ja vaikuttavuusasioiden suhteista on työhallinnossa käytössä ollut kuvaus, jossa hallinnon tehtäväkenttä on jaettu osiin (Ohjaus- ja tavoiteryhmän ehdotukset työhallinnon tulospriaman indikaattoreiksi, 11). Kunkin tehtäväkentän osalta on kuvattu palvelun etene- mistä prosessisuoritteista ja lopullisiin tuotoksiin. Mallissa on kuvattu myös lopullisten tuotosten yhteydet yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitelohkoihin. Tätä mallia on tässä tutkimuksessa kehitelty edelleen niin, että se rakentuu konkreettisten asiakastarpeiden pohjalle.

KUVIO 7. Työvoimapolitiikan prosessi ja suoritteet 2006

4.2 Tuotosindikaattorien tyypittely

Keskeisiksi palveluprosessin **ulkoisiksi suoritteiksi** voidaan määrittää mm. seuraavat asiat:

- täyttyneiden työpaikkojen määrä
- työttömyydestä työhön sijoittuneiden määrä
- työmarkkinavalmiuksia parantavan toimenpiteen suorittaminen
- tietopalvelutapahtumien määrä
- työmarkkinainformaatiota sisältävien julkaisujen määrä
- työvoimapolitiittisten lausuntojen määrä
- käsiteltyjen avustushakemusten määrä.

Kun näitä ulkoisia suoritteita arvioidaan työvoimatoimiston roolin osalta, pitää tehdä vielä eräitä täsmennyksiä. Työpaikkojen täyttymisiin tilastoituu nykyisin paljon sellaisia asioita, joissa työvoimatoimiston rooli on epäselvä. Esimerkiksi täyttymissyyden, ”muuten täyttyneet” työpaikat tai ”haku aika päättynyt”, voidaan kyseenalaistaa työvoimatoimiston rooli työpaikan täytössä. Työpaikan täyttösyyn ”haku aika päättynyt” osalta voidaan jopa ajatella, että hakuajan päätyttyä työpaikka ei ole välttämättä edes täyttynyt. Parhaiten työvoimatoimiston rooli työpaikkojen täytöissä tulee esille osoituksista täyttyneiden työpaikkojen osalta. Myös muuten työvoimatoimiston hakijalla täyttyneiden työpaikkojen kohdalla voidaan työvoimatoimistolla katsoa olevan jonkinlainen rooli siinä, että asiakas on löytänyt työpaikan.

Samalla tavalla työvoimatoimiston roolia voidaan arvioida työttömien työllistymisten osalta. Työttömyyksien päättymiset syyhyn ”saanut muuten työtä” ovat työvoimatoimiston merkityksen kannalta varsin epämääräisiä. Parhaiten työvoimatoimiston toiminta on mukana työnvälityksissä yleisille työmarkkinoille tai toimenpitein sijoituksissa. Rajan veto työvoimatoimiston roolin osalta on tässä kuitenkin vaikeaa. Muuten työtä saaneissa voi olla esimerkiksi sellaisia, jotka ovat käyneet työvoimatoimiston järjestämässä työnhakukoulutuksessa ja ovat tämän myötä oppineet/saaneet tukea itsenäiseen työnhakuun ja saaneet omatoimisesti työtä.

Työmarkkinavalmiuksia parantavan toimenpiteen suorittaminen lisää mahdollisesti työttömän työmarkkinavalmiuksia. Näin ei kuitenkaan aina käy. Usein henkilöt jäävät esimerkiksi toimenpiteen jälkeen jälleen työttömiksi. Jos työmarkkinavalmiuksia parantavia toimenpiteitä ajatellaan työttömien työllistymistarpeita ajatellen, on vain osalla toimenpiteistä täytetty näitä asiakkaiden tarpeita. Jos henkilö on toimenpiteen jälkeen päässyt työhön, on tämä selkein osoitus työllistymistavoitteen saavuttamisesta. Toimenpiteeseen osallistuneiden arvioita toimenpiteen vaikutuksista heidän työmarkkina-asemaansa saadaan työvoimakoulutuksen osalta Opal -palautejärjestelmän kautta. Tämän tapaisen ”vaikuttavuus” -ulottuvuuden kytkemistä tuottavuustarkasteluihin tulisivin jatkossa kehittää.

Työhallinnon tilastojärjestelmästä ei saa systemaattista työvoimatoimistoista tietoa tietopalvelutapahtumista. Työmarkkinainformaation tuottamisesta ei myöskään tuoteta työvoimatoimistoista tietoa. Lisäksi tässä analyysissä käytettävän työvoimatoimistoittaisen aineiston pohjalta ei saa tietoja käsitellyistä avustushakemuksista. Avustuksiin liittyviä volyymeja saadaan kuitenkin osittain selville liikkuvuusavustusten saajien määrien pohjalta.

Työvoimatoimistojen ulkoisen tuottavuuden laskelmissa luvussa 5.1 on käytetty seuraavia tuotosmuuttujia:

1. Osoituksesta ja muuten työvoimatoimiston hakijalla täyttyneiden työpaikkojen määrä
2. Yleisille työmarkkinoille ja toimenpidesijoitukseen päättäneiden työttömyyksien määrä
3. Työvoimakoulutuksen ja työharjoittelun jälkeen työhön sijoittuneiden määrä
4. Työvoimapolitiittisten lausuntojen määrä
5. Liikkuvuusavustusten saajien määrä.

Ulkoisten suoritteiden lisäksi hallinto tuottaa lukuisia sellaisia asioita, joiden saaminen ei täytä asiakkaiden palvelutarvetta, mutta ne jollain tavalla liittyvät asiakkaiden tarpeisiin. Tällaisia lähinnä hallinnon **sisäisiksi suoritteiksi** voidaan määritellä mm. seuraavat suoritteet:

- laadittujen työnhakusuunnitelmien määrä
- työhön osoitusten määrä
- työvoimapolitiittisen toimenpiteen aloittaneiden määrä.

Asiakastarkastelua voidaan tehdä vielä asiakasvirtojen ja asiakaspohjan perusteella. Asiakasvirtojen pohjalta voidaan selvittää prosessin **toteutunutta kuormitusta**. Sovelaita työvoimatoimistoindikaattoreita ovat mm:

- uusien avoimeksi ilmoitettujen työpaikkojen määrä
- uusien työttömien määrä
- pitkittyneiden työttömyyksien määrä (esim. yli vuoden pituiseksi venyneet työttömät).

Asiakaspohjan avulla voidaan määrittää **potentiaalista kuormitusta**. Indikaattoreita tämän tyyppisessä tarkastelussa ovat mm:

- työvoiman määrä
- työttömien määrä.

Mm. työllisten määrä ja yrityskannan määrä olisivat soveliaita potentiaalisen kuormituksen määrittä, mutta näistä ei ole saatavissa työvoimatoimistotason tietoa vuodelta 2006.

4.3 Panosmuuttajat

Tuottavuutta voidaan tarkastella esimerkiksi työn ja pääoman tuottavuuden osalta. Työn tuottavuus kuvaa työpanoksen ja tuotoksen suhdetta. Työn tuottavuuden laskemisessa panoksen muuttujina voidaan käyttää esimerkiksi työtunteja, henkilötyövuosia, hoidettuja virkoja, henkilöstön määriä tai työvoimakustannuksia.

Tässä tutkimuksessa tuottavuutta on tarkasteltu juuri työn tuottavuuden osalta ja panosmuuttujina laskelmissa käytetään toteutuneiden henkilötyövuosien määriä.

Toteutuneiden henkilötyövuosien osalta voidaan kuitenkin vielä tehdä tarkennuksia. Työvoimatoimistojen henkilötyövuosiseurannasta saa tietoja vielä sen mukaan, minkä tyyppisessä työsuhteessa henkilö on työskennellyt (vakainainen virka / työllisyysvaroin palkattu).

4.4 Tuotos- ja panosmuuttujien painotuksesta

Tuottavuuslaskelmissa käytettävien muuttujien määritysten lisäksi, tulee muuttujille määrittää painot. Painotukset voidaan määrittää esimerkiksi palvelusuoritteisiin käytetyn työajan perusteella, matemaattisten optimointiratkaisujen kautta (DEA-menetelmä) tai sen mukaan, mihin toiminnassa tulisi keskittyä.

Tässä analyysissä tuotosmuuttujien painotuksiin ei ole haettu matemaattisia tai työajankäyttöön liittyviä lähtökohtia, vaan tuotosten painotusten määritysten taustalla ovat hallitusohjelman linjaukset eli mihin asiakaslähtöisessä ja työmarkkinoiden toimivuuden edistämiseen tähtäävässä toiminnassa tulisi pyrkiä. Tuotos- ja varsinkin kuormitusmuuttujien painotusta voidaan pitää empiirisenä kysymyksenä. Painot voivat olla myös sopimuksenvaraisia asioita.

5. TYÖVOIMATOIMISTOJEN ASIAKKAAT JA TUOTTAVUUS

5.1 Työvoimatoimistojen ulkoinen tuottavuus

Työvoimatoimistojen ulkoinen tuottavuus on laskettu suhteuttamalla ulkoiset suoritteet (asiakkaiden palvelutarpeisiin liittyvät suoritteet) koko henkilöstön henkilötyövuosien määrään.

Ulkoiset suoritteet on painotettu seuraavasti:

- osoituksesta ja muuten työvoimatoimiston hakijalla täyttyneiden työpaikkojen määrä 30 %
- työhön välitettyjen ja toimenpiteisiin sijoitettujen määrä 30 %
- työvoimakoulutuksen ja työharjoittelun jälkeen työhön sijoittuneiden määrä 30 %
- työvoimapoliittisten lausuntojen määrä ja liikkuvuusavustusten saajien määrä 10 %.

Taulukossa 3 on ulkoinen tuottavuus esitetty 10 parhaimman ja 10 heikoimman työvoimatoimiston osalta indeksilukuna. Koko maan tuottavuus on 100. Mikäli työvoimatoimiston tuottavuusindeksi on esimerkiksi 120, on kyseinen työvoimatoimisto tuottanut 20 prosenttia enemmän ulkoisia tuotoksia kuin työvoimatoimistot keskimäärin.

TAULUKKO 3. Työvoimatoimistojen ulkoinen tuottavuus vuonna 2006 (koko maa=100)

Työvoimatoimisto	Ulkoinen tuottavuus
1 KOILLISMAA	226
2 SIIKALATVA	179
3 VAASA	176
4 LAPINLAHTI	170
5 ENO	164
6 NIVALA-HAAPAJÄRVI	163
7 NILSIÄ	156
8 HAUKIPUDAS	154
9 LAITILA	151
10 VAMMALAN SEUTU	142
.	
.	
.	
117 VANTAA	66
118 ESPOO	66
119 LOIMAA	66
120 JÄRVENPÄÄ	62
121 MÄNTSÄLÄ	62
122 HANKO	61
123 HEINÄVESI	59
124 KEMIÖ	57
125 VAALA	47
126 PARIKKALA	44
KOKO MAA	100

Kuten taulukosta 3 voidaan havaita, ovat työvoimatoimistojen ulkoisen tuottavuuden erot vuonna 2006 varsin suuret. Koillismaan työvoimatoimistossa ulkoisia suoritteita on syntynyt yli kaksinkertainen määrä koko maan keskiarvoon nähden. Parikkalassa on vastaavasti syntynyt tuotoksia vain 44 prosenttia siitä, mitä koko maassa vastaavilla henkilöresursseilla on keskimäärin saatu aikaan.

Aiemmasta analyysityöstä tiedetään, että tulokset eivät ole kovin herkkiä tuotosten painojen vaihteluille. Painotuksen vaihtaminen kuitenkin muuttaa jonkin verran työvoimatoimistojen tuottavuuslukuja. Mikäli edellä mainitussa laskelmassa esimerkiksi työpaikkojen täyttömuuttujaa painotettaisiin

siin enemmän ja vastaavasti työhön välitettyjen ja toimenpiteisiin sijoittuneiden muuttujaa painotettiin vähemmän, nousisivat suurten työmarkkina-alueiden (missä on paljon työvoiman kysyntää) indeksi-arvot.

Kaikkien työvoimatoimistojen ulkoisen tuottavuuden indeksi-arvot on esitetty liitteessä 1.

5.2 Työvoimatoimistojen sisäinen tuottavuus

Työvoimatoimistojen sisäinen tuottavuus on laskettu vastaavalla tavalla kun edellisessä aluvussa laskettiin ulkoinen tuottavuus eli suoritteet, tässä tapauksessa sisäiset suoritteet on suhteutettu koko henkilöstön henkilötyövuosien määriin.

Sisäiset suoritteet on painotettu seuraavasti:

- työnhakusuunnitelmien määrä 40 %
- työhön osoitusten määrä 30 %
- aktiivitoimenpiteen aloittaneiden määrä 30 %.

TAULUKKO 4. Työvoimatoimistojen sisäinen tuottavuus vuonna 2006 (koko maa=100)

Työvoimatoimisto	Sisäinen tuottavuus
1 LAPINLAHTI	273
2 SIIKALATVA	267
3 PUDASJÄRVI	256
4 PIELAVESI	228
5 KIURUVESI	210
6 SIILINJÄRVI	203
7 NILSIÄ	193
8 YLÄ-KARJALA	190
9 KOILLISMAA	185
10 POHJOIS-PIRKANMAA	181
.	
.	
.	
117 KARJAA	58
118 KIRKKONUMMI	57
119 JOUTSA	56
120 MÄNTSÄLÄ	55
121 ESPOO	52
122 PORIN SEUTU	50
123 PIETARSAARI	48
124 VAALA	46
125 KEMIÖ	46
126 KANGASNIEMI	45
KOKO MAA	100

Erot sisäisessä tuottavuudessa ovat vielä suurempia kuin erot ulkoisessa tuottavuudessa. Eniten sisäisiä suoritteita on henkilöresursseihin nähden tehty Lapinlahden työvoimatoimistossa ja vähiten Kangasniemen työvoimatoimistossa.

Liitteessä 2 on kaikkien työvoimatoimistojen sisäisen tuottavuuden indeksi-arvot.

5.3 Työvoimatoimistojen toteutunut kuormitus

Työvoimatoimistojen kuormitus on laskettu suhteuttamalla työttömyyteen ja avoimiin paikkoihin liittyneet virtatiedot vuodelta 2006 vakinaisen henkilöstön henkilötyövuosien määriin.

Kuormitustekijät on painotettu seuraavasti:

- uusien avointen paikkojen määrä 40 %
- uusien työttömien määrä 30 %
- uusien pitkäaikaistyöttömien määrä 30 %.

TAULUKKO 5. Työvoimatoimistojen toteutunut kuormitus vuonna 2006 (koko maa=100)

Työvoimatoimisto	Toteutunut kuormitus
1 HELSINKI	150
2 VANTAA	137
3 KIRKKONUMMI	132
4 ESPOO	127
5 TAMMISAARI	126
6 TAMPERE	125
7 PORVOO	121
8 NURMIJÄRVI	118
9 KARJAA	112
10 OULUN SEUTU	112
.	
.	
.	
117 VIRRAT	64
118 KARKKILA	64
119 PARIKKALA	62
120 YLÄ-KAINUU	61
121 HYRYNSALMI	60
122 JUVA	58
123 ITÄ-LAPPI	58
124 ITÄ-KAINUU	56
125 JOUTSA	55
126 PALTAMO	54
KOKO MAA	100

Toteutuneen kuormituksen laskelmassa maan suurin työvoimatoimisto, Helsingin työvoimatoimiston nousee listan kärkeen. Helsingissä on uusien avointen työpaikkojen, työttömien ja pitkäaikaisyöttömien virtaa suhteessa vakinaiseen henkilöstöön ollut yhteensä yli 50 prosenttia enemmän kuin keskimäärin Suomen työvoimatoimistoissa. ”Kymmenen kärjessä” listalla on useita muitakin suuria työvoimatoimistoja (Vantaa, Espoo, Tampere ja Oulun seutu).

Suurissa työvoimatoimistoissa on paljon asiakasvirtaa, mutta korkeaan ulkoiseen tuottavuuteen suurissa työvoimatoimistoissa on kuitenkin vaikea päästä. Ulkoisen tuottavuuden 10-kärjessä listalle suuria työvoimatoimistoja ei ole sijoittunut (taulukko 3). Suurissa työvoimatoimistoissa on hyviä mahdollisuuksia päästä suuriin tuotoslukuihin, mutta toimintaympäristössä on myös haasteita. Hynninen (2007) on tutkimuksessaan todennut mm., että työpaikat täyttyvät tiheästi asutuilla alueilla tehokkaammin kuin muualla. Työnhakijoiden osaamisen ja työpaikkojen vaatimusten yhteensovittamisessa on kuitenkin erityisiä ongelmia korkean asukastiheyden työmarkkinoilla. Vaikka matalasti koulutettujen työnhakijoiden osuus kaikista työnhakijoista on suurissa kaupungeissa muita alueita alempi, on se Hynnisen mukaan liian korkea avoinna olevien työpaikkojen vaatimukseen nähden.

TE-keskualueittainen tarkastelu osoittaa, että vuonna 2006 eniten kuormitusta on ollut Uudenmaan TE-keskuksen työvoimatoimistoissa (indeksi 133) ja vähiten Kainuun työvoimatoimistoissa (indeksi 66).

Kaikkien työvoimatoimistojen toteutuneen kuormituksen indeksiarvot on esitetty liitteessä 3.

5.4 Työvoimatoimistojen potentiaalinen kuormitus

Työvoimatoimistojen potentiaalinen kuormitus on laskettu suhteuttamalla työvoiman ja työttömien määrät vakinaisen henkilöstön henkilötyövuosien määriin.

Potentiaalisen kuormituksen muuttujat on painotettu seuraavasti:

- työvoiman määrä 50 %
- työttömien työnhakijoiden määrä 50 %.

TAULUKKO 6. Työvoimatoimistojen potentiaalinen kuormitus vuonna 2006 (koko maa=100)

Työvoimatoimisto	Potentiaalinen kuormitus
1 KIRKKONUMMI	188
2 TAMMISAARI	186
3 TUUSULA	170
4 PORVOO	169
5 NURMIJÄRVI	165
6 PARAINEN	164
7 KAARINA	157
8 KARJAA	155
9 JÄMSÄ	144
10 KESKI-PIRKANMAA	133
.	
.	
.	
117 YLÄ-KAINUU	68
118 ITÄ-KAINUU	67
119 PUOLANKA	67
120 VARKAUDEN SEUTU	67
121 KOILLISMAA	65
122 ITÄ-LAPPI	63
123 TUNTURI-LAPPI	63
124 HEINÄVESI	58
125 HYRYNSALMI	55
126 PALTAMO	53
KOKO MAA	100

Potentiaalisen kuormituksen laskelma ei nosta enää kymmenen kärjessä listalle suurimpia Suomen työvoimatoimistoja. Eniten potentiaalista asiakaspohjaan vakinaiseen henkilöstöön nähden on vuonna 2006 ollut Kirkkonummella ja vähiten Paltamossa. Potentiaalisen kuormituksen 10 – kärjessä listalla on paljon suurten kaupunkien ympäröityjä eli kuntia, joista pendelöidään suurissa kaupungeissa.

Kuten toteutunut kuormitus, on potentiaalinen kuormituskin ollut vuonna 2006 suurinta Uudenmaan TE-keskuksen alueella (indeksi 122) ja vähäisintä Kainuun TE-keskuksen työvoimatoimistoissa (indeksi 68).

Kaikkien työvoimatoimistojen potentiaalisen kuormituksen indeksiarvot on esitetty liitteessä 4.

6. TUOTTAVUUDEN JA KUORMITUKSEN YHTEYDET TOISIINSA

Kuten tästäkin analyysissä havaitaan, voidaan työvoimatoimistojen suoritusta tai resurssitarvetta arvioida useasta eri näkökulmista käsin. Jos lähtökohdaksi asetetaan asiakkaiden työllistymis- tai työvoimatarpeet, voidaan toimistojen tuottavuuden paremmuusjärjestys määrittää parhaiten ns. ulkoisen tuottavuuden mittauksella. Sisäinen tuottavuus ei asiakkaiden tarpeita ajatellen ole oleellista, ellei sisäistä tuottavuutta parantamalla päästä myös ulkoisen tuottavuuden paranemiseen.

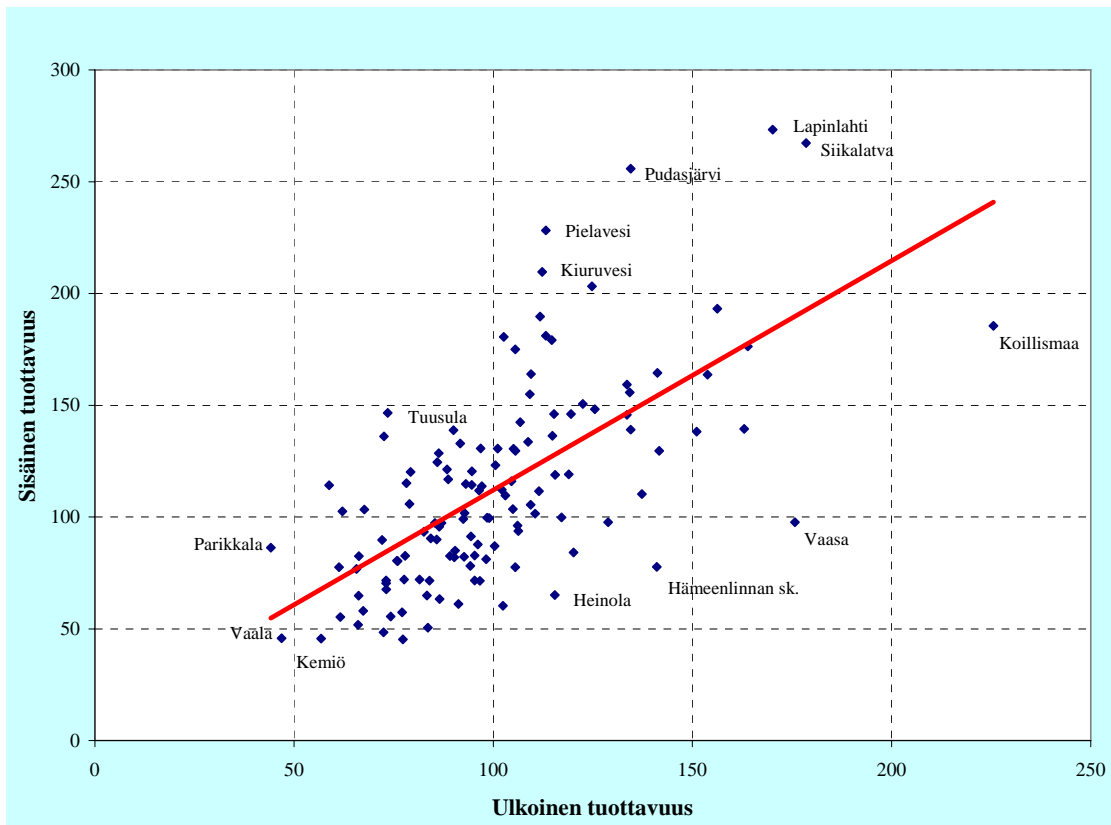
Työvoimatoimistojen resurssien määrittämisessä on työhallinnossa käytetty toteutuneeseen kuormitukseen tai potentiaaliseen kuormitukseen liittyviä laskelmia. Miten työvoimatoimistojen kuormitus liittyy työvoimatoimistojen tuottavuuteen? Aiheuttaako esimerkiksi suuri kuormitus sitä, että työpanosta joudutaan siirtämään palveluprosessin alkupäähän ja näin lopullisten tuotosten tekemisiin ei jää resursseja? Asiaa voidaan ajatella myös toisin, lopullisten tuotosten tekeminen edellyttää, että palveluprosessissa on palveltavia asiakkaita, joiden ”avulla” tuotokset syntyvät.

Seuraavaksi tarkastellaan ulkoisen tuottavuuden yhteyksiä sisäiseen tuottavuuteen, toteutuneeseen kuormitukseen ja potentiaaliseen kuormitukseen.

6.1 Ulkoisen tuottavuuden ja sisäisen tuottavuuden yhteys toisiinsa

Ulkoisen tuottavuuden ja sisäisen tuottavuuden välinen korrelaatiokerroin on 0,648. Edellä mainituilla tuottavuuden lajeilla on siis varsin selkeä yhteys toisiinsa. Osa työvoimatoimistoista sijoittuu kuitenkin varsin etäälle trendiviivasta, kuvio 8.

KUVIO 8. Työvoimatoimistojen ulkoinen ja sisäinen tuottavuus vuonna 2006

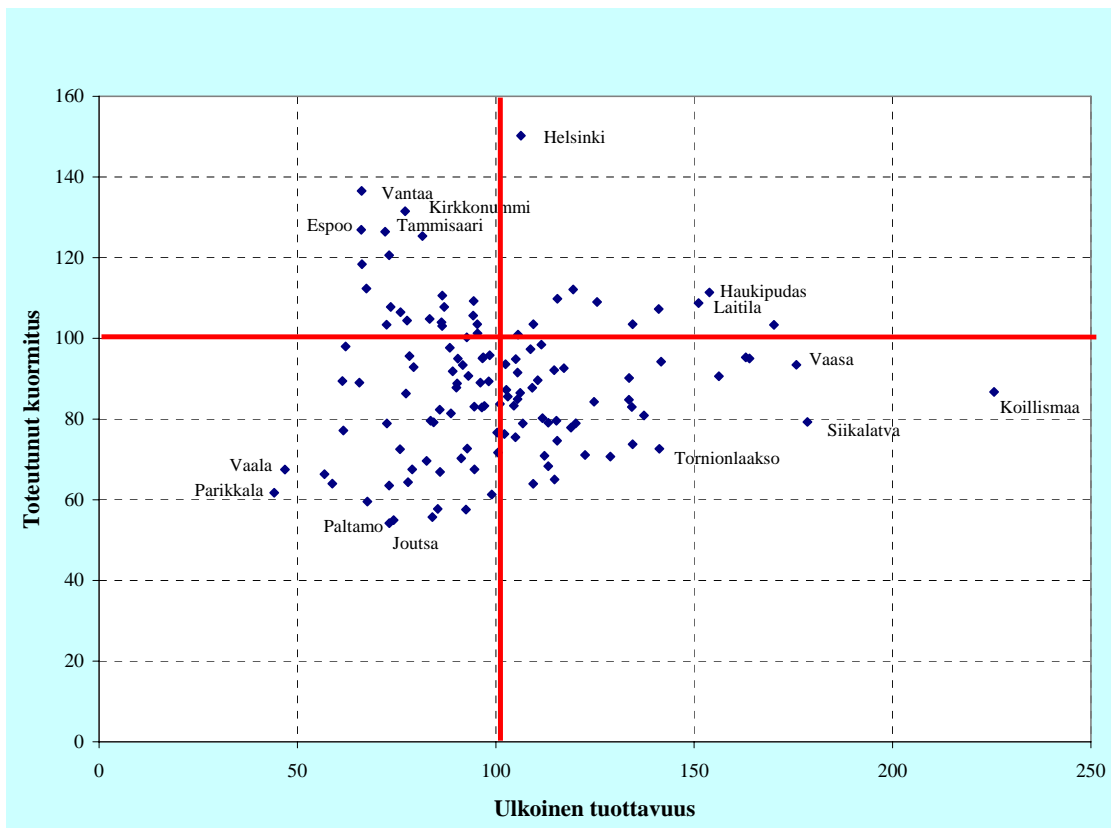
Ulkoisen tuottavuuden indeksi arvo poikkeaa eniten sisäisen tuottavuuden indeksi arvosta Pudasjärven, Pielaveden, Lapinlahden, Kiuruveden ja Siikalatvan työvoimatoimistoissa. Näissä työvoimatoimistoissa sisäisen tuottavuuden indeksiluku on noin 100 yksikköä suurempi kuin ulkoisen tuottavuuden indeksiluku. Päinvastainen tilanne on ollut Vaasan, Hämeenlinnan, Heinolan ja Koillismaan työvoimatoimistojen osalla. Näissä työvoimatoimistoissa ulkoisen tuottavuuden indeksi arvo on ollut selvästi suurempi kuin sisäisen tuottavuuden indeksi.

Korrelaatiotarkastelun pohjalta voidaan siis tehdä se johtopäätös, että työnhakusuunnitelmilla, työhönsoituksilla ja aktiivitoimenpiteillä edistetään asiakkaiden tarpeiden tyydyttämistä. Näitä palveluprosessin elementtejä ei kuitenkaan tarvitse ”tehtailla” ulkoisiin tuotoksiin pääsemiseksi, esimerkiksi Vaasassa, Hämeenlinnassa ja Heinolassa on päästy selvästi keskimääräistä parempaan ulkoiseen tuottavuuteen vaikka sisäisiä suoritteita on tehty henkilöstöön nähden koko maata vähemmän. Vastaavasti esimerkiksi Pudasjärvellä ja Pielavedellä on sisäisiin palvelusuoritteisiin nähden syntynyt yllättävän vähän ulkoista tuotosta, mikä saattaa liittyä sisäisten suoritteiden laadun tai vaikuttavuuden puutteisiin.

6.2 Ulkoisen tuottavuuden ja toteutuneen kuormituksen yhteys toisiinsa

Ulkoisen tuottavuus ja toteutunut kuormitus eivät näytä korrelaatiotarkastelun mukaan olevan lainkaan yhteydessä toisiinsa, sillä näiden asioiden välinen korrelaatio on 0,042. Seuraavaan kuvaan on trendiviivan sijasta piirretty nelikenttä.

KUVIO 9. Työvoimatoimistojen ulkoinen tuottavuus ja toteutunut kuormitus vuonna 2006

Ulkoisen tuottavuuden indeksiarvo poikkeaa eniten toteutuneen kuormituksen indeksiarvosta Koillismaan, Siikalatvan, Vaasan ja Tornionlaakson työvoimatoimistoissa. Edellä mainituissa työvoimatoimistoissa ulkoisen tuottavuuden indeksiluku on selvästi suurempi kuin toteutuneen kuormituksen indeksiluku (nelikentässä oikealla alhaalla). Nelikenttään vasemmalle ylös ovat vastaavasti sijoittuneet sellaiset työvoimatoimistot, joissa toteutuneen kuormituksen indeksiluku on ollut selvästi ulkoisen tuottavuuden indeksia suurempi. Kuvasta voi vielä huomata, että on paljon sellaisia työvoimatoimistoja, joissa sekä ulkoinen tuottavuus sekä toteutunut kuormitus ovat olleet keskimääräistä alhaisempia (mm. Parikkala, Vaala, Paltamo ja Joutsa) ja työvoimatoimistoja, joissa sekä ulkoinen tuottavuus että toteutunut kuormitus on ollut keskimääräistä suurempaa (mm. Haukipudas ja Laitila).

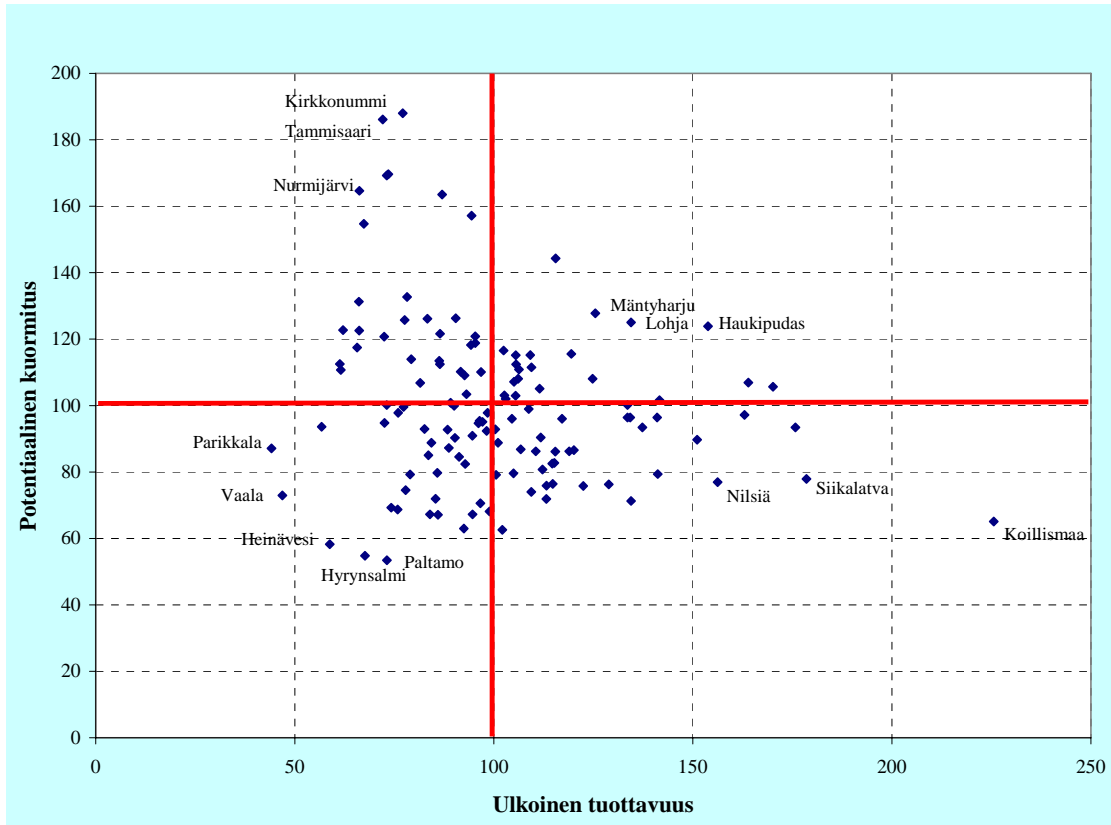
Olettamus, että kuormituksella ja ulkoisella tuottavuudella olisi yhteys toisiinsa ei saa tukea tästä tarkastelusta. Voisi esimerkiksi ajatella, että suuri kuormitus vähentää mahdollisuuksia tuottavaan toimintaan, sillä kuormitus saattaa sitoa resursseja palveluprosessin alkupäähän (mm. asiakkuuksien kirjaamisiin ja palvelutarpeiden selvityksiin). Kuormitusta (asiakasvirtoja) voidaan tosin ajatella myös palveluprosessin panoksina. Mikäli asiakasvirrat ovat pieniä, on ulkoisten suoritteiden tuottaminen vaikeampaa.

Hynninen (2007) on työvoimatoimistojen tehokkuusanalysissaan päätenyt siihen, että osa työvoimatoimistojen tehokkuuseroista selittyy työnhakijoiden ominaisuuksien ja työpaikkojen vaatimusten kohtaamattomuudella. Merkittävä osa tehokkuuseroista johtuu kuitenkin muista syistä. Työvoimatoimistojen toimintakulttuureissa lieneekin Hynysen mukaan vaihtelua esimerkiksi niiden suhteessa paikalliseen elinkeinoelämään. Tämä vaikuttaa myös työpaikkojen täyttymisen tehokkuuteen.

6.3 Ulkoisen tuottavuuden ja potentiaalisen kuormituksen yhteys toisiinsa

Ulkoisen tuottavuuden ja potentiaalisen kuormituksen välillä on pieni negatiivinen korrelaatio: $-0,198$.

KUVIO 10. Työvoimatoimistojen ulkoinen tuottavuus ja potentiaalinen kuormitus vuonna 2006

Ulkoisen tuottavuuden ja potentiaalisen kuormituksen indeksiärvot poikkeavat toistaan eniten Koillismaan työvoimatoimistossa. Koillismaalla ulkoinen tuottavuus on henkilöstöön nähden ollut maan kärkeä vaikka potentiaalista asiakaspohjaa on alueella ollut selvästi maan keskitasoa vähemmän. Vastaavasti Tammisaarissa ja Kirkkonummella asiakaspohja on ollut suuri, mutta ulkoinen tuottavuus on jäänyt selvästi maan keskitasoa alhaisemmaksi.

Lievä negatiivinen korrelaatio voi viitata siihen, että suuri asiakaspohja, varsinkin työttömien varanto, sitoo resursseja asiakkuuden hoitoon liittyviin prosesseihin.

6.4 Sisäisen tuottavuuden, toteutuneen kuormituksen ja potentiaalisen kuormituksen keskinäiset yhteydet

Edellä on todettu, että ulkoinen tuottavuus korreloi sisäisen tuottavuuden kanssa (korrelaatiokerroin 0,648). Vielä suurempi kerroin on toteutuneen ja potentiaalisen kuormituksen välillä (0,783).

Sisäisellä tuottavuudella ei ole yhteyttä toteutuneeseen kuormitukseen (korrelaatiokerroin $-0,087$). Tilanne sisäisen tuottavuuden osalta on siis samanlainen kuin ulkoisenkin tuottavuuden osalta, toteutunut kuormitus ei vaikuta asiaan. Sisäisen tuottavuuden ja toteutuneen kuormituksen ulottuvuudet ovat palveluprosessissa varsin lähellä toisiaan ja rajanveto näiden asioiden välillä on joskus vaikeaa (ks. kuvio 2). Tämän vuoksi olematon korrelaatio on yllätys.

Sisäinen tuottavuus korreloi myös heikosti potentiaalisen kuormituksen kanssa. Hienoinen negatiivinen korrelaatio asioiden välillä kuitenkin on (korrelaatiokerroin $-0,182$).

7. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä analyysissä asiakkaiden palvelutarve on nostettu keskeiseksi teemaksi työvoimatoimistojen tuottavuuden arvioinnissa. Työvoimatoimistojen suoritteet tuottavuustarkasteluissa on jaoteltu asiakkaiden palvelutarpeiden pohjalta ulkoisiin suoritteisiin sekä sisäisiin suoritteisiin. Lisäksi palveluprosessin asiakkaita on tarkasteltu prosessin kuormittavuuden näkökulmasta. Kuormittavuus on jaoteltu myös kahteen ulottuvuuteen: toteutuneeseen kuormitukseen, joka liittyy asiakasvirtoihin ja potentiaaliseen kuormitukseen, joka liittyy asiakaspohjiin.

Mikäli työvoimatoimistot halutaan asettaa tuottavuuden suhteen paremmuusjärjestykseen, tulee tämä tehdä ns. ulkoisen tuottavuuden kriteerien pohjalta. Sisäinen tuottavuus, vaikka se tutkimuksen mukaan onkin yhteydessä ulkoiseen tuottavuuteen, on toissijainen asia ja työvoimatoimistoja ei tulisi asettaa paremmuusjärjestykseen sisäisen tuottavuuden indikaattorien pohjalta.

Kuormitustarkasteluissa ei ole myöskään kyse työvoimatoimistojen hyvyyden tai huonouden määrittämisestä. Analyysin mukaan kuormituksen pohjalta ei voi tehdä päätelmiä, miten työvoimatoimisto tuottaa henkilöresursseillaan palveluja asiakkailleen. Kuormituslaskelmat, joita työhallinnossa on tehty henkilöresurssien määrittäysten pohjana, ovatkin hyvin kyseenalaisia. Mikäli resursseja halutaan suunnata tuloksekkaaseen toimintaan, tulisi laskelmiin ottaa mukaan tuottavuusulottuvuuksia tai resurssimäärittäyksen voisi tehdä pelkästään tuottavuuksien perusteella. Kuormituslaskelmat resurssien jaon pohjana saattavat ohjata toimintaa väärään suuntaan (esimerkiksi tuloksekas toiminta työttömyyden vähentämisessä on saattanut vähentää yksikön resursseja muita alueita enemmän).

Palvelujen kehittämisessä hyvien käytäntöjen esille nostaminen (benchmark –toiminta) on tärkeää. Tämän analyysin pohjalta hyvät käytännöt eli asiakaslähtöiset toiminnan muodot nousevat esille ulkoisen tuottavuuden laskelman pohjalta. Työvoimatoimistoista parhaiten ulkoisia, asiakaslähtöisiä työllisyystavoitteita ovat henkilöstömäärään suhteutettuna tuottaneet: Koillismaan, Siikalatvan, Vaasan, Lapinlahden, Enon, Nivala-Haapajärven, Nilsiän, Haukiputaan, Laitilan ja Vammalan työvoimatoimistot. Edellä mainitut toimistot olisivat siis tämän tutkimuksen nojalla hyviä benchmark –yksiköitä.

Työvoimatoimistoilla on analyysin mukaan suuria suorituseroja. Joissakin työvoimatoimistoissa on ulkoisia suoritteita henkilöresursseihin nähden tuotettu alle puolet siitä mitä työvoimatoimistot ovat keskimäärin tuottaneet. Mikäli ulkoisen tuottavuuden vertailu tehdään tuottavimman ja heikoimmin tuottaneen työvoimatoimiston välillä, päästään varsinaiseen tuottavuuserojen hajontaan: tuottavimmassa työvoimatoimistossa henkilöstö tuottaa keskimäärin noin neljä kertaa enemmän suoritteita kuin heikkotuottoisimmassa työvoimatoimistossa.

Työvoimatoimistojen tuottavuusanalyysissä on käytetty työhallinnon tietojärjestelmän tuottamia tietoja työvoimatoimistojen toiminta-alueilta. Kuten tutkimuksen johdannossa mainittiin, työvoimatoimiston toiminta-alueet ovat ongelmallisia, koska tietojen yhdistäminen mm. muusta elinkeinotoiminnasta saatuihin tietoihin on hankalaa. Toiminnan tehokkuuden arviointi suhteessa toimintaympäristöön jääkin tässä analyysissä puutteelliseksi. Osa tehokkuuseroista selittyy työvoimatoimistojen toimintaympäristöjen erityispiirtein pohjalta. Analyysissä voisikin jatkossa edetä tähän suuntaan. Todennäköistä on kuitenkin se, että toimintaympäristön piirteiden avulla ei päästä kunnolla selvittämään tuottavuuden eroja, kuten Sanna-Mari Hynninen työvoimatoimistojen tehokkuus-tutkimuksessaan totesi. Tehokas tai tuottava toiminta edellyttää mm. hyvää yhteistyötä paikallisen elinkeinoelämän kanssa.

Suuret työvoimatoimistot nousivat analyysissa esille keskimääristä suuremman kuormituksen, mutta suhteellisten vähäisten tuotossuoritteiden johdosta. Suurten työvoimatoimistojen ja pääkaupunkiseudun tarkempi analyysi toiminnan tehokkuuden näkökulmasta olisi myös tarpeellista. Suurissa kaupungeissa työmarkkinat saattavat esimerkiksi olla alueellisesti niin eriytyneitä, että työnvoiman kysynnän ja tarjonnan yhteensovittaminen on tästä syystä muita alueita vaikeampaa.

Tuottavuuserot ovat suuria myös TE-keskustason tarkastelussa. Eniten ulkoisia suoritteita henkilöresursseihin nähden on tuotettu Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla ja Hämeessä. Vähäisintä tuottavuus on vuonna 2006 ollut Kainuussa, Satakunnassa ja Uudellamaalla.

Jokaisella TE-keskuksella on ulkoisen tuottavuuden, sisäisen tuottavuuden, toteutuneen kuormituksen ja potentiaalisen kuormituksen ulottuvuuksien avulla hahmoteltavissa oma profiili (liite 5). Alueet, joissa indeksiarvot edellä mainituilla tarkasteluilla poikkeavat eniten toisistaan ovat: Pohjois-Savo, Pohjois-Pohjanmaa, Uusimaa ja Pohjanmaa. Pohjois-Savossa tehdään huomattavan paljon sisäisiä suoritteita (työnhakusuunnitelmia, osoituksia työhön ja aloitetaan aktiivitoimenpiteitä), ulkoinen tuottavuus ja kuormitus on alueella henkilöresursseihin nähden paljon vähäisempää. Pohjois-Pohjanmaalla tehdään myös paljon sisäisiä suoritteita, mutta ulkoisia suoritteita syntyy myös paljon. Pohjois-Pohjanmaalla suhteellinen kuormitus on maan keskitasoa. Uudenmaan työvoimatoimistoja kuvaa suuri kuormitus, mutta vähäinen tuottavuus. Pohjanmaalla ulkoinen tuottavuus on suhteellisesti suurta. Pohjanmaan työvoimatoimistojen sisäinen tuottavuus, kuten myös kuormitus on hieman alle valtakunnan keskitason.

Tuottavuustarkastelun laajentaminen koko hallinnonalan toimintaan merkitsisi ainakin informaatio- ja tutkimustoiminnan suoritteiden lisäämistä laskelmiin. Työvoimatoimistoissa laaja-alaisempien työmarkkinainformaatiotuotteiden tekeminen on harvinaista. Sitä vastoin TE-keskuksissa ja ministeriötasolla analyysit, katsaukset, julkaisut ja tutkimukset ovat keskeisiä suoritteita.

LÄHTEET

Etelälahti Pekka (2005) Tulosprisman soveltamisesta tilivirastojen ohjauksessa. Tampereen yliopisto, Taloustieteiden laitos. Finanssihallinto ja julkisyhteisöjen laskentatoimi.

Hallitusohjelma. Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelma 19.4.2007.

Heikkinen Jani (2005) Tuottavuus kiinnostaa päätöksentekijöitä. Valtiotyönantaja –lehti. Maaliskuu 2005, Valtion työmarkkinalaitos.

Hynninen Sanna-Mari (2007) Matching in Local Labour Markets. Empirical Studies from Finland. Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä Studies in Business and Economics, 56.

Ohjaus- ja tavoiteryhmän ehdotukset työhallinnon tulosprisman indikaattoreiksi. Työministeriö. Julkaisematon raportti 2004.

Rantanen Hannu (2005) Tuottavuus suorituskyvyn analysoinnin kentässä. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Lahden yksikkö.

Tulosohjauksen terävöittäminen. Valtionvarainministeriö. Työryhmämuistioita 9/2003.

Työministeriö, Henkilötietojärjestelmä.

Työministeriö, Työnvälitystilasto.

LIITTEET

LIITE 1

Työvoimatoimisto	Ulkoinen tuottavuus	Työvoimatoimisto	Ulkoinen tuottavuus
1 KOILLISMAA	226	64 RIIHIMÄKI	96
2 SIIKALATVA	179	65 ROVANIEMI	96
3 VAASA	176	66 LEMPÄÄLÄ	95
4 LAPINLAHTI	170	67 KAAKKOIS-SATAKUNTA	95
5 ENO	164	68 PUOLANKA	95
6 NIVALA-HAAPAJÄRVI	163	69 SAVONLINNA	95
7 NILSIÄ	156	70 KAARINA	94
8 HAUKIPUDAS	154	71 ETELÄ-PIRKANMAA	94
9 LAITILA	151	72 VIITASAARI	93
10 VAMMALAN SEUTU	142	73 LIEKSA	93
11 TORNIONLAAKSO	141	74 JYVÄSKYLÄ	93
12 HÄMEENLINNAN SEUTU	141	75 ITÄ-LAPPI	92
13 KAUSTINEN	137	76 ÄÄNESEUTU	92
14 PUDASJÄRVI	134	77 KUUSIOKUNNAT	91
15 LOHJA	134	78 YLÖJÄRVI	90
16 ILOMANTSI	134	79 MIKKELI	90
17 MÄNTTÄ	134	80 OUTOKUMMUN SEUTU	90
18 ORIVESI	134	81 KOTKA	89
19 RAAHEN SEUTUKUNTA	129	82 KESKI-KARJALA	89
20 MÄNTYHARJU	126	83 MERI-LAPPI	88
21 SIILINJÄRVI	125	84 PARAINEN	87
22 ANJALANKOSKI	122	85 SALO	87
23 FORSSA	120	86 PAIMIO	86
24 OULUN SEUTU	120	87 HYVINKÄÄ	86
25 PIEKSÄMÄKI	119	88 VARKAUDEN SEUTU	86
26 YLIVIESKAN SEUTUK.	117	89 KOUVOLAN SEUTU	86
27 JÄMSÄ	116	90 JUVA	85
28 HEINOLA	115	91 RAUMAN SEUTU	84
29 HÄRMÄNMAA	115	92 ITÄ-KAINUU	84
30 HUITTINEN	115	93 PORIN SEUTU	84
31 KUOPIO	115	94 RAISIO	83
32 PIELAVESI	113	95 SUUPOHJAN RANNIKKO	83
33 POHJOIS-PIRKANMAA	113	96 TAMPERE	82
34 KIURUVESI	112	97 KERAVA	79
35 YLÄ-KARJALA	112	98 IMÄTRAN SEUTU	79
36 PÄIJÄT-HÄME	111	99 KESKI-PIRKANMAA	78
37 KOKKOLA	111	100 SOTKAMO	78
38 SISÄ-SAVO	109	101 LOVIISA	78
39 VIRRAT	109	102 KANGASNIEMI	77
40 NOKIA	109	103 KIRKKONUMMI	77
41 EURA	109	104 POHJOIS-SATAKUNTA	76
42 IISALMEN SEUTU	107	105 LÄNSI-KAINUU	76
43 HELSINKI	106	106 JOUTSA	74
44 KERIMÄKI	106	107 TUUSULA	73
45 HÄMEENKYRÖ	106	108 PALTAMO	73
46 UUSIKAUPUNKI	106	109 PORVOO	73
47 NOORMARKKU	105	110 KARKKILA	73
48 KEURUU	105	111 KUUSANKOSKI	73
49 SAARIJÄRVI	105	112 PIETARSAARI	72
50 SUUPOHJA	105	113 TAMMISAARI	72
51 KYRÖNMAA	103	114 HYRYNSALMI	68
52 LEPPÄVIRTA	103	115 KARJAA	67
53 VIHTI	102	116 NURMIJÄRVI	66
54 TUNTURI-LAPPI	102	117 VANTAA	66
55 POHJOIS-LAPPI	101	118 ESPOO	66
56 JÄRVISEUTU	101	119 LOIMAA	66
57 LAPPEENRANTA	100	120 JÄRVENPÄÄ	62
58 YLÄ-KAINUU	99	121 MÄNTSÄLÄ	62
59 JOENSUUN SEUTU	98	122 HANKO	61
60 SEINÄJOEN SEUTU	98	123 HEINÄVESI	59
61 HAMINA	97	124 KEMIÖ	57
62 JUANKOSKI	97	125 VAALA	47
63 TURKU	97	126 PARIKKALA	44
		KOKO MAA	100

Työvoimatoimisto	Sisäinen tuottavuus	Työvoimatoimisto	Sisäinen tuottavuus
1 LAPINLAHTI	273	64 HYRYNSALMI	103
2 SIIKALATVA	267	65 JÄRVENPÄÄ	103
3 PUDASJÄRVI	256	66 LIEKSA	102
4 PIELAVESI	228	67 KOKKOLA	102
5 KIURUVESI	210	68 YLIVIESKAN SEUTUK.	100
6 SIILINJÄRVI	203	69 JOENSUUN SEUTU	100
7 NILSIÄ	193	70 YLÄ-KAINUU	100
8 YLÄ-KARJALA	190	71 ITÄ-LAPPI	99
9 KOILLISMAA	185	72 RAAHEN SEUTUKUNTA	98
10 POHJOIS-PIRKANMAA	181	73 VAASA	98
11 LEPPÄVIRTA	181	74 PARAINEN	97
12 KUOPIO	179	75 JUVA	97
13 ENO	176	76 KERIMÄKI	96
14 UUSIKAUPUNKI	175	77 PAIMIO	96
15 TORNIONLAAKSO	164	78 HELSINKI	94
16 SISÄ-SAVO	164	79 SUUPOHJAN RANNIKKO	93
17 HAUKIPUDAS	164	80 KAARINA	91
18 MÄNTTÄ	159	81 RAUMAN SEUTU	90
19 ILOMANTSI	156	82 KOUVOLAN SEUTU	90
20 NOKIA	155	83 TAMMISAARI	90
21 ANJALANKOSKI	151	84 ROVANIEMI	88
22 MÄNTYHARJU	148	85 LAPPEENRANTA	87
23 TUUSULA	147	86 PARIKKALA	86
24 HÄRMÄNMAA	146	87 YLÖJÄRVI	85
25 OULUN SEUTU	146	88 FORSSA	84
26 ORIVESI	146	89 LEMPÄÄLÄ	83
27 IISALMEN SEUTU	142	90 SOTKAMO	83
28 NIVALA-HAAPAJÄRVI	139	91 KOTKA	83
29 LOHJA	139	92 NURMIJÄRVI	83
30 OUTOKUMMUN SEUTU	139	93 JYVÄSKYLÄ	82
31 LAITILA	138	94 MIKKELI	82
32 HUITTINEN	136	95 SEINÄJOEN SEUTU	81
33 KUUSANKOSKI	136	96 LÄNSI-KAINUU	80
34 EURA	134	97 POHJOIS-SATAKUNTA	80
35 ÄÄNESEUTU	133	98 ETELÄ-PIRKANMAA	78
36 JUANKOSKI	131	99 HÄMEENLINNAN SEUTU	78
37 POHJOIS-LAPPI	131	100 NOORMARKKU	78
38 KEURUU	131	101 HANKO	78
39 HÄMEENKYRÖ	130	102 LOIMAA	77
40 VAMMALAN SEUTU	130	103 LOVIISA	72
41 HYVINKÄÄ	129	104 TAMPERE	72
42 VARKAUDEN SEUTU	125	105 PORVOO	72
43 JÄRVISEUTU	123	106 KAAKKOIS-SATAKUNTA	72
44 MERI-LAPPI	121	107 ITÄ-KAINUU	72
45 PUOLANKA	120	108 TURKU	71
46 KERAVA	120	109 KARKKILA	70
47 PIEKSÄMÄKI	119	110 PALTAMO	68
48 JÄMSÄ	119	111 HEINOLA	65
49 KESKI-KARJALA	117	112 RAISIO	65
50 SUUPOHJA	116	113 VANTAA	65
51 KESKI-PIRKANMAA	115	114 SALO	63
52 VIITASAARI	115	115 KUUSIOKUNNAT	61
53 SAVONLINNA	114	116 VIHTI	60
54 HEINÄVESI	114	117 KARJAA	58
55 HAMINA	114	118 KIRKKONUMMI	57
56 TUNTURI-LAPPI	112	119 JOUTSA	56
57 RIIHIMÄKI	112	120 MÄNTSÄLÄ	55
58 PÄIJÄT-HÄME	112	121 ESPOO	52
59 KAUSTINEN	110	122 PORIN SEUTU	50
60 KYRÖNMAA	110	123 PIETARSAARI	48
61 IMATRAN SEUTU	106	124 VAALA	46
62 VIRRAT	105	125 KEMIÖ	46
63 SAARIJÄRVI	104	126 KANGASNIEMI	45
		KOKO MAA	100

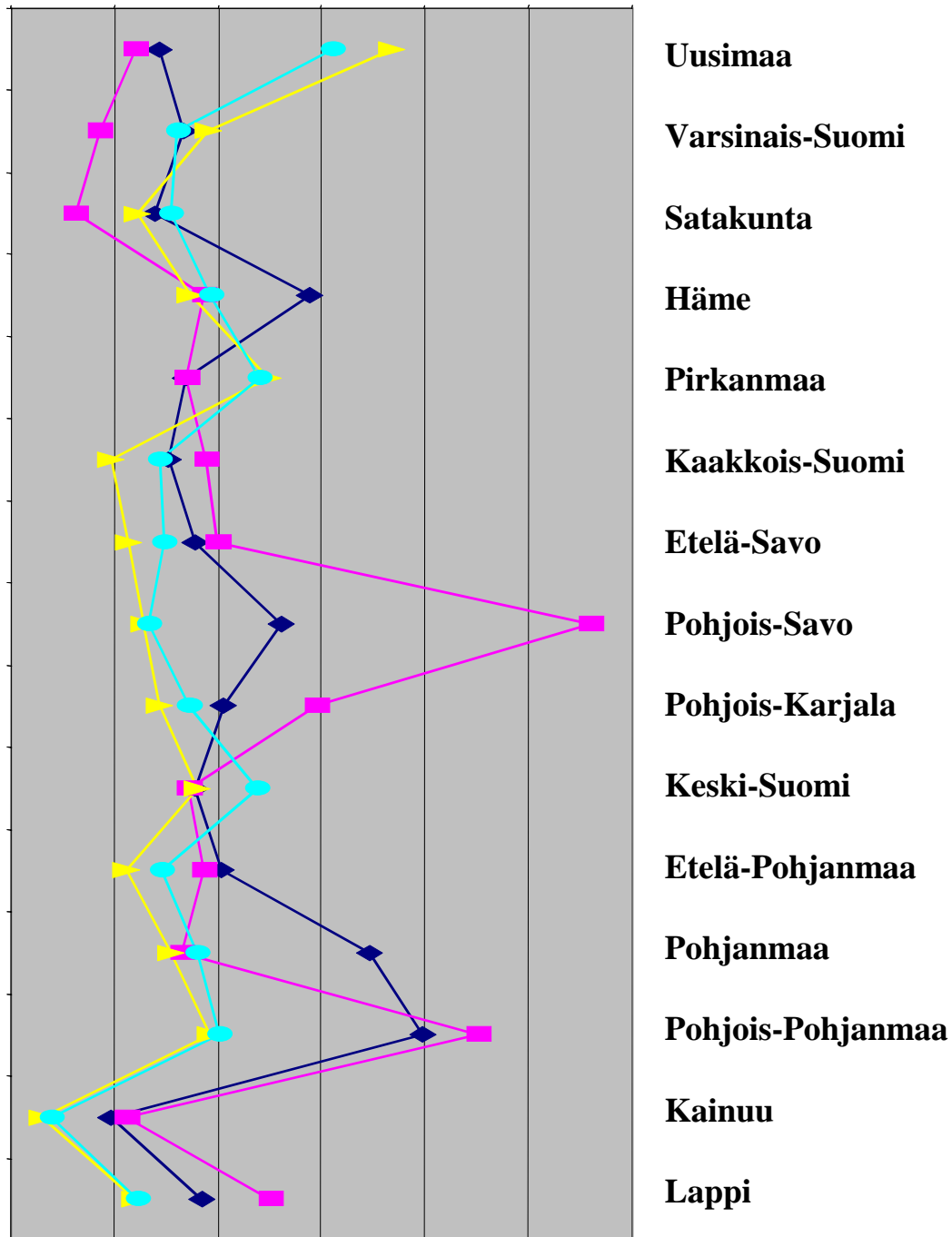
Työvoimatoimisto	Toteutunut kuormitus	Työvoimatoimisto	Toteutunut kuormitus
1 HELSINKI	150	64 OUTOKUMMUN SEUTU	88
2 VANTAA	137	65 NOKIA	88
3 KIRKKONUMMI	132	66 LEPPÄVIRTA	87
4 ESPOO	127	67 KOILLISMAA	87
5 TAMMISAARI	126	68 KERIMÄKI	87
6 TAMPERE	125	69 KANGASNIEMI	86
7 PORVOO	121	70 KYRÖNMAA	86
8 NURMIJÄRVI	118	71 NOORMARKKU	85
9 KARJAA	112	72 ORIVESI	85
10 OULUN SEUTU	112	73 SIILINJÄRVI	84
11 HAUKIPUDAS	111	74 POHJOIS-LAPPI	84
12 SALO	111	75 SUUPOHJA	83
13 JÄMSÄ	110	76 HAMINA	83
14 KAARINA	109	77 SAVONLINNA	83
15 MÄNTYHARJU	109	78 ILOMANTSI	83
16 LAITILA	109	79 RIIHIMÄKI	83
17 PARAINEN	108	80 KOUVOLAN SEUTU	82
18 TUUSULA	108	81 KESKI-KARJALA	81
19 HÄMEENLINNAN SEUTU	107	82 KAUSTINEN	81
20 POHJOIS-SATAKUNTA	106	83 YLÄ-KARJALA	80
21 ETELÄ-PIRKANMAA	106	84 HÄRMÄNMAA	80
22 RAISIO	105	85 PORIN SEUTU	80
23 LOVIISA	104	86 SIIKALATVA	79
24 HYVINKÄÄ	104	87 RAUMAN SEUTU	79
25 LOHJA	104	88 POHJOIS-PIRKANMAA	79
26 SISÄ-SAVO	104	89 FORSSA	79
27 KAAKKOIS-SATAKUNTA	103	90 IISALMEN SEUTU	79
28 PIETARSAARI	103	91 KUUSANKOSKI	79
29 LAPINLAHTI	103	92 PIEKSÄMÄKI	78
30 PAIMIO	103	93 MÄNTSÄLÄ	77
31 LEMPÄÄLÄ	101	94 LAPPEENRANTA	77
32 HÄMEENKYRÖ	101	95 TUNTURI-LAPPI	76
33 JYVÄSKYLÄ	100	96 SAARIJÄRVI	76
34 PÄIJÄT-HÄME	98	97 HEINOLA	75
35 JÄRVENPÄÄ	98	98 PUDASJÄRVI	74
36 MERI-LAPPI	98	99 LIEKSA	73
37 EURA	97	100 TORNIONLAAKSO	73
38 JOENSUUN SEUTU	96	101 LÄNSI-KAINUU	73
39 KESKI-PIRKANMAA	96	102 JÄRVISEUTU	72
40 JUANKOSKI	95	103 ANJALANKOSKI	71
41 NIVALA-HAAPAJÄRVI	95	104 KIURUVESI	71
42 TURKU	95	105 RAAHEN SEUTUKUNTA	71
43 ENO	95	106 KUUSIÖKUNNAT	70
44 YLÖJÄRVI	95	107 SUUPOHJAN RANNIKKO	70
45 KEURUU	95	108 PIELAVESI	68
46 VAMMALAN SEUTU	94	109 PUOLANKA	68
47 VIHTI	94	110 IMATRAN SEUTU	68
48 VAASA	93	111 VAALA	67
49 ÄÄNSEUTU	93	112 VARKAUDEN SEUTU	67
50 KERAVA	93	113 KEMIÖ	66
51 YLIVIESKAN SEUTUK.	93	114 HUITTINEN	65
52 KUOPIO	92	115 SOTKAMO	64
53 KOTKA	92	116 HEINÄVESI	64
54 UUSIKAUPUNKI	92	117 VIRRAT	64
55 VIITASAARI	91	118 KARKKILA	64
56 NILSIÄ	91	119 PARIKKALA	62
57 MÄNTTÄ	90	120 YLÄ-KAINUU	61
58 KOKKOLA	90	121 HYRYNSALMI	60
59 HANKO	89	122 JUVA	58
60 SEINÄJOEN SEUTU	89	123 ITÄ-LAPPI	58
61 ROVANIEMI	89	124 ITÄ-KAINUU	56
62 LOIMAA	89	125 JOUTSA	55
63 MIKKELI	89	126 PALTAMO	54
		KOKO MAA	100

LIITE 4

Työvoimatoimisto	Potentiaalinen kuormitus	Työvoimatoimisto	Potentiaalinen kuormitus
1 KIRKKONUMMI	188	64 HÄMEENLINNAN SEUTU	96
2 TAMMISAARI	186	65 SUUPOHJA	96
3 TUUSULA	170	66 YLIVIESKAN SEUTUK.	96
4 PORVOO	169	67 RIIHIMÄKI	95
5 NURMIJÄRVI	165	68 HAMINA	95
6 PARAINEN	164	69 KUUSANKOSKI	95
7 KAARINA	157	70 ROVANIEMI	95
8 KARJAA	155	71 KEMIÖ	94
9 JÄMSÄ	144	72 KAUSTINEN	93
10 KESKI-PIRKANMAA	133	73 VAASA	93
11 ESPOO	131	74 SUUPOHJAN RANNIKKO	93
12 MÄNTYHARJU	128	75 LAPPEENRANTA	93
13 YLÖJÄRVI	126	76 MERI-LAPPI	93
14 RAISIO	126	77 SEINÄJOEN SEUTU	92
15 LOVIISA	126	78 SAVONLINNA	91
16 LOHJA	125	79 YLÄ-KARJALA	90
17 HAUKIPUDAS	124	80 MIKKELI	90
18 JÄRVENPÄÄ	123	81 LAITILA	90
19 VANTAA	123	82 POHJOIS-LAPPI	89
20 SALO	122	83 RAUMAN SEUTU	89
21 LEMPÄÄLÄ	121	84 KESKI-KARJALA	87
22 PIETARSAARI	121	85 PARIKKALA	87
23 KAAKKOIS-SATAKUNTA	119	86 IISALMEN SEUTU	87
24 ETELÄ-PIRKANMAA	118	87 FORSSA	87
25 LOIMAA	117	88 KOKKOLA	86
26 VIHTI	117	89 PIEKSÄMÄKI	86
27 OULUN SEUTU	116	90 HEINOLA	86
28 NOKIA	115	91 PORIN SEUTU	85
29 UUSIKAUPUNKI	115	92 KUUSIOKUNNAT	85
30 KERAVA	114	93 HÄRMÄNMAA	83
31 HYVINKÄÄ	113	94 KUOPIO	83
32 HANKO	113	95 LIEKSA	82
33 PAIMIO	112	96 KIURUVESI	81
34 HÄMEENKYRÖ	112	97 KOUVOLAN SEUTU	80
35 SISÄ-SAVO	111	98 SAARIJÄRVI	80
36 HELSINKI	111	99 TORNIONLAAKSO	79
37 MÄNTSÄLÄ	111	100 IMATRAN SEUTU	79
38 ÄÄNESEUTU	110	101 JÄRVISEUTU	79
39 JUANKOSKI	110	102 SIIKALATVA	78
40 JYVÄSKYLÄ	109	103 NILSIÄ	77
41 SIILINJÄRVI	108	104 HUITTINEN	76
42 KERIMÄKI	108	105 RAAHEN SEUTUKUNTA	76
43 KEURUU	107	106 PIELAVESI	76
44 ENO	107	107 ANJALANKOSKI	76
45 TAMPERE	107	108 SOTKAMO	75
46 LAPINLAHTI	106	109 VIRRAT	74
47 PÄIJÄT-HÄME	105	110 VAALA	73
48 VIITASAARI	103	111 JUVA	72
49 LEPPÄVIRTA	103	112 POHJOIS-PIRKANMAA	72
50 NOORMARKKU	103	113 PUDASJÄRVI	71
51 KYRÖNMAA	102	114 TURKU	71
52 VAMMALAN SEUTU	102	115 JOUTSA	69
53 KOTKA	101	116 LÄNSI-KAINUU	69
54 KARKKILA	100	117 YLÄ-KAINUU	68
55 MÄNTTÄ	100	118 ITÄ-KAINUU	67
56 OUTOKUMMUN SEUTU	100	119 PUOLANKA	67
57 KANGASNIEMI	100	120 VARKAUDEN SEUTU	67
58 EURA	99	121 KOILLISMAA	65
59 POHJOIS-SATAKUNTA	98	122 ITÄ-LAPPI	63
60 JOENSUUN SEUTU	98	123 TUNTURI-LAPPI	63
61 NIVALA-HAAPAJÄRVI	97	124 HEINÄVESI	58
62 ILOMANTSI	96	125 HYRYNSALMI	55
63 ORIVESI	96	126 PALTAMO	53
		KOKO MAA	100

TE-keskusten tuottavuus- ja kuormitusprofiilit

60 80 100 120 140 160 180

- Ulkoinen tuottavuus
- Sisäinen tuottavuus
- ▲ Toteutunut kuormitus
- Potentiaalinen kuormitus